

T. C. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İŞİTME ÖZÜRLÜLERİN EĞİTİMİNDE İŞİTME CİHAZI KULLANIMI

(Yüksek Lisans Tezi)

Mehmet Günay KACARGİL

ESKİŞEHİR, 1990

DEĞERLENDİRME KURULU ÜYELERİ

(Ünvanı, Adı ve Soyadı)

(İmzası)

Başkan :

Üye :

Üye :

Üye :

Tezin Kabul Edildiği Tarih:/...../.....

BRIEF LIFE STORY

He was born in Yıldızeli/Sivas in 1963.

He registered to primary school in 1970 in Siirt, Gazi Primary School. Graduated his primary education in 1975 in Uşak, 23 Nisan Primary School.

He began studying secondary school in Uşak, Halit Ziya Uşaklıgil Secondary School in 1975 and graduated in 1978. Then he successfully had an opportunity to attend "Electronic Department" of the Uşak Endüstri Meslek high School in 1978. He graduated from this school in 1981.

He attended Special Education Program of Educational Sciences Department in Anadolu University in 1983. In 1987, he began to have his M.A. study which was carried out in Anadolu University Social Sciences Institute.

In 1988 having the Compulsory Efficiency Exam of M.E.B. began working in Kastamonu Deaf Handicaped School.

He has now been teaching at Ankara Deaf Handicaped School as a classroom teacher.

Eskişehir, 1990

SUMMARY

Nowadays, utilizing hearing remnants have been strongly favourable for the acquisition of the hearing skills to deaf handicapped people. The use of hearing device is the most common way of utilizing hearing remnants.

The purpose of this study is to determine the condition of the students in deaf schools and hearing device in these schools; the usage situation in school at home environment; and the condition of the hearing device in terms of expectations and efficiency of educators and families. To determine the hearing device condition the total environment has been scanned. The analogy of the study was established with 70 educators and 70 parents considering impartiality rule in deaf schools of Ankara, Eskişehir and Kastamonu. The data has been collected through questionnaire, interview and correspondance techniques.

According to the findings of this research, in 27 deaf schools 1671 female, 2913 male, totally 4584 learners had been taught. The amount of group hearing device, odimeter and isolated classrooms these are insufficient in these schools. 1217 students have got hearing devices but 938 of those use devices continuously.

In the usage of hearing device the expectations of educators and parents and educators there is a significant expectation difference. While the level of usage sufficiency is middle and low among parents, it is in the level of middle and normal among educators among the families and educators there is a significant difference of sufficiency in favour of educators.

Although, the use of hearing device is not widely used through educators, during the class sessions, partially, different types of hearing devices have been used heavily. Students who use their devices also use their devices in home environment.

The knowledge and approach on obtaining hearing device is insufficient among families. Most of the families bought devices themselves. 3/4 of the parents stated that buying hearing devices completely depends on their financial condition.

Most of the educators warned parents for buying hearing devices but half of the educators mentioned that they could able to enlight parents in terms of peculiarities of devices. The support which is given by the state institutions is widely known among educators.

ÖZET

Günümüzde işitme özürliülere iletişim becerilerinin kazandırılmasında işitme kalıntularından yararlanma ağırlık kazanmıştır. İşitme kalıntısından yararlanmanın en bilinen yolu işitme cihazı kullanımıdır.

Araştırmanın amacı; sağır okullarının ve öğrencilerinin işitme cihazı durumunu; işitme cihazının temini, okul ve aile ortamında kullanım durumunu; işitme cihazının kullanımında eğitici ve ailelerin beklenti ve yeterlik durumlarını belirlemektir. Okul ve öğrencilerin cihaz durumunu belirlemede tüm evren taranmıştır. Araştırmanın örneklemini; Ankara, Eskişehir ve Kastamonu Sağır Okullarından yansızlık kuralına göre seçilen 70 eğitimci ve 70 aile oluşturmuştur. Veriler anket, görüşme ve yazışma tekniği ile toplanmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre; 27 sağır okulunda, 1671 kız, 2913 erkek, 4584 öğrenci öğrenim görmektedir. Okulların grup işitme cihazı, odiometre, yalıtılmış derslik sayıları yetersizdir. 1217 öğrencinin cihazı vardır. 938 öğrenci cihazını sürekli kullanmaktadır.

İşitme cihazı kullanımında ailelerin ve eğitimcilerin beklentileri orta ve normal düzeydedir. Aile ve eğitimciler arasında eğitimcilerin lehine anlamlı bir beklenti farkı vardır. Ailelerin işitme cihazı kullanım yeterlilikleri orta ve düşük düzeyde eğitimcilerin orta ve normal düzeydedir. Aile ve eğitimciler arasında eğitimciler lehine anlamlı bir yeterlik farkı vardır.

Eğitimciler arasında işitme cihazı kullanımını tam olarak yaygınlaşmamasına karşın, derslerin bir bölümünde veya değişik türde işitme cihazından yararlananlar çoğunluktadır. Cihaz kullanan öğrencilerin çoğu cihazını aile ortamında da kullanmaktadır.

Ailelerin işitme cihazı teminindeki bilgi ve yaklaşımları yetersizdir. Kamu kurum yardımından faydalanmayarak kendi olanakları ile cihaz alan aileler çoğunluktadır. Ailelerin 3/4'ü ise, işitme cihazı almanın tamamen maddiyata dayandığını ifade etmişlerdir.

Eğitimcilerin çoğu cihaz almaları konusunda aileleri uyarmış, ancak yarısına yakını alacakları cihazın özellikleri konusunda rehberlik edebileceğini ifade etmişlerdir. Eğitimcilerin çoğunluğunun kamu kurum yardımlarından haberi vardır.

ÖNSÖZ

Günümüzde işitme özürlülerin eğitiminde duyma kalıntılarında yararlanma ön plana çıkmıştır. Duyma kalıntılarında yararlanma amacı ile yapılan çalışmaların en önemli ürünü işitme cihazlarıdır. İşitme cihazının doğru veya yanlış kullanımı işitme özürünün derecesini ve işitme özürünün eğitim başarısını etkileyecektir. Bu araştırmanın amacı; Sağır okullarının, bu okullara devam eden öğrencilerin, işitme cihazı durumunu; işitme cihazı kullanımında aile ve eğitimcilerin yeterlik ve beklenti durumlarını, yeterlik ve beklenti açısından eğitici ve aileler arasında farklılık olup olmadığını belirlemektir.

Bu araştırma ile; öğretmen ve ailelerce öğrencilerin cihazlandırılma çalışmalarının hızlandırılacağı, işitme cihazının eğitimindeki önemini aileler ve eğitimciler tarafından benimseneceği, ayrıca, sözlü iletişim yöntemlerine gerekli bir boyutun ekleneceği umulmaktadır.

Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde destek ve yardımlarını esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. sayın Yahya Özsoy'a, Prof. Dr. sayın Erol Belgin'e, sayın Müfide Ural'a teşekkür ederim.

Yapıcı eleştirileri ile yol gösteren Doç. Dr. sayın Süleyman Eripek'e, Doç. Dr. sayın Ahmet Konrot'a teşekkür ederim.

Tez çalışmamın çeşitli aşamalarında gerekli kolaylığı gösteren Özel Eğitim uzmanlarına, Sağır Okulu yöneticilerine, Kastamonu, Ankara, Eskişehir Sağır Okulunda görev yapan eğitimci arkadaşlara ve öğrenci velilerine teşekkür ederim.

Tez çalışmam süresince iyi ve kötü günümde bana destek olan eşim Nursel'e ve öğretim hayatım boyunca maddi ve manevi her türlü yardımı esirgemeyen Ailem'e minnet ve teşekkürüm sonsuzdur.

Haziran 1990

Mehmet Günay KACARGİL

ÇİZELGELER LİSTESİ

<u>ÇİZELGE</u>	<u>SAYFA</u>
1. Çalışma evrenini oluşturan okulların eğitici ve öğrenci durumu	16
2. Türkiye Sağırılar Okullarının Derslik ve Akustik Yalıtım Durumu	22
3. Türkiye Sağırılar Okullarındaki Odiometre Durumu	23
4. Türkiye Sağırılar Okullarının Grup İşitme Cihazı Durumu	23
5. Türkiye Sağırılar Okulları Öğrencilerinin Cinsiyetlere Göre Dağılımı	24
6. Bireysel İşitme Cihazı Olan ve Olmayan Öğrencilerin Dağılımı	25
7. Bireysel İşitme Cihazını Kullanan ve Kullanmayan Öğrencilerin Dağılımı	26
8. Eğitici ve Aile Beklenti Puanları Arasındaki Fark	29
9. İşitme Cihazının Eğiticiler Tarafından Derslerde Kullanımı ...	30
10. İşitme Cihazı Türlerinin Eğiticiler Tarafından Kullanım Durumu	31
11. Aile Ortamında Bireysel İşitme Cihazı Kullanım Durumu	32
12. Aile ve Eğitici İşitme Cihazı Kullanım Yeterliliği Puanları Arasındaki İlişki	36
13. Eğiticilerin İşitme Cihazını Temin Konusundaki Bilgi ve Yaklaşımları	37
14. Ailelerin İşitme Cihazlarının Nasıl ve Nereden Sağlanılacağı Hakkındaki Görüşleri	39

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>ŞEKİL</u>	<u>SAYFA</u>
1. Eğiticilerin Beklenti Puanlarının Dağılım Grafiği	27
2. Ailelerin Beklendi Puanlarının Dağılım Grafiği	28
3. Ailelerin İşitme Cihazı Kullanımı Yeterlik Puanları Dağılımı..	33
4. Eğiticilerin İşitme Cihazı Kullanımı Yeterlik Puanları Dağılımı	35

İÇİNDEKİLER

	<u>SAYFA</u>
ÖNSÖZ	IV
ÇİZELGELER LİSTESİ	V
ŞEKİLLER LİSTESİ	VI
İÇİNDEKİLER	VII
BÖLÜM	
I. GİRİŞ	1
Problem	1
Amaç	10
Sayıtlar <i>bilgi, a., benzeri</i>	11
Sınırlılıklar	12
Önem	12
Tanımlar	13
II. YÖNTEM	15
Araştırma Modeli	15
Evren ve Örneklem	15
Veriler ve Toplanması	16
Verilerin Çözümlemesi	19
III. BULGULAR VE YORUMLAR	21
Türkiye Sağırılar Okullarının Özellikleri	22
Derslik Durumu	22
Odiometre Durumu	22

Grup İşitme Cihazı Durumu	23
Sağırlar Okullarının Öğrenci, Bireysel İşitme Cihazı Olan Öğrenci, Bireysel İşitme Cihazını Kullanan Öğrenci Durumu	24
Bireysel İşitme Cihazı Olan Öğrenci Durumu	25
Bireysel İşitme Cihazını Kullanan Öğrenci Durumu..	25
Eğiticilerin Eğitimde İşitme Cihazı Kullanımından Beklenti Düzeyleri.....	26
İşitme Özürlü Öğrencilerin Ailelerinin Eğitimde İşitme Cihazı Kullanımından Beklenti Düzeyleri.....	28
Eğitici ve Ailelerin Beklenti Puanları Arasındaki İlişki.	29
İşitme Cihazlarının Eğiticilerce Derslerde Kullanım Durumu.....	30
Eğiticilerin Cihaz Türlerini Kullanım Durumu.....	31
Aile Ortamında Bireysel İşitme Cihazının Kullanım Durumu.....	32
Ailelerin İşitme Cihazı Kullanım Becerisindeki Yeterlilik Durumu.....	33
Eğiticilerin İşitme Cihazı Kullanım Becerisindeki Yeterlilik Durumu.....	34
Aile ve Eğitici İşitme Cihazı Kullanım Yeterliliği Puanları Arasındaki İlişki.....	36
Eğiticilerin İşitme Cihazı Temini Konusundaki Bilgi ve Yaklaşımları	37

Ailelerin İşitme Cihazlarının Nereden ve Nasıl	
Sağlanacağı Hakkındaki Görüşleri	38
IV. ÖZET YARGI VE ÖNERİLER	41
Özet	41
Yargı	46
Öneriler	47
EKLER	50
KAYNAKÇA	61

GİRİŞ

Problem

İşitme duyusu insanın çevresi ile ilişki kurmasında yararlandığı duyuların başta gelenlerindedir. İnsan işitme duyusu sayesinde çevresinde olan olayları sezer, olaylardan anlam çıkarır, davranışını düzenler, yönünü tayin eder, en önemlisi de sözel dil sembollerini kullanır. İşitme sözel iletişimin bir parçasıdır.

İşitmenin gerçekleşebilmesi için; sesin olması, kulağa ulaşması, o sesin insan kulağının alım sınırları içinde olması, işitme geçit yolunu -dış, orta, iç kulağı- aşması, işitme merkezine ulaşması ve algılanması gerekmektedir (Özsoy, 1985, s. 54).

İşitme duyarlılığı da denilen insan kulağının sesleri alım gücü, şiddet olarak "0-140" dB (Davis, S.E., 1960, s. 52; Özsoy, 1981, s. 71; Sataloff, 1966, s. 280; Wooden, 1963, s. 341), frekans olarak "16-20000" Hz sınırları içindedir (Okuturlar, 1968, s. 116; Özsoy, 1981, s. 70; Streng, vd., 1964, s. 27; Wooden, 1963, s. 345).

İşitme duyarlılığı doğum öncesi doğum anı ve doğum sonrası bir takım nedenlere bağlı olarak değişiklik gösterebilir. "İşitme duyarlılığının kişinin gelişim, uyum, özellikle iletişimdeki görevleri yeterince yerine getiremeyişinden ortaya çıkan duruma işitme özürü denir" (Özsoy, 1985, s. 60). İşitme özürü çok hafif dereceden çok ağır dereceye kadar farklılık gösteren işitme yetersizliği durumu olarak da tanımlanabilir.

İşitme özürü olup özel eğitimi gerektiren kişiler işitme özürlüler olarak tanımlanmaktadır. Konu ile ilgilenen uzmanlar ilgi alanlarına göre işitme özürlüleri; işitmenin derecesi, oluş zamanı, nedeni, oluş biçimi, süregenliği ve yerini dikkate alarak sınıflandırmaktadırlar. Milli Eğitim bakanlığı (MEB) işitme özürünün derecesini dikkate alarak işitme özürlüleri sağır ve ağır işitenler olarak sınıflandırmaktadır. Bu sınıflandırmada; bütün düzeltmelere rağmen işitme kaybı 70 dB'den fazla olan ve eğitim-öğretim çalışmalarında işitme gücünden yararlanamayanlara sağır, bütün düzeltmelere rağmen işitme kaybı 25-70 dB olan ve yardımcı araçlarla eğitim öğretim çalışmalarından yararlanabilenlere ağır işitenler denilmektedir. (MEB, Özel Eğitimle ilgili Kanun ve Yönetmelikler, s. 57).

İşitme özürü, derecesine, türüne, oluş zamanına, oluş biçimine ve çevredekilerin tutumuna bağlı olarak bireyi değişik açılardan etkiler. Bu etki daha çok sözel iletişim olgusunda gözlenebilmektedir. Çeşitli kaynaklarda işitme kaybının etkisine değinilmiştir.

"İşitme kaybı olan bebekler 6 aya kadar aynı normal bebekler gibi ses çıkarmaya başlarlar ancak 6 aylık olduklarında gürültü şeklinde çıkarıldıkları bu sesleri çıkaramaz olurlar" (Karatepe, 1982, s. 98).

"Okul çağına gelen ve konuşma frekanslarında 90 dB kaybı olan çocuklar kendi başlarına konuşmalarını gerçekleştiremezler" (Beder ve Keser, 1981, s. 349).

"Kulak konuşmayı öğrenmede doğal bir kanal olarak kabul edilmektedir. Buradaki herhangi bir özür, kulağın konuşma mekanizmasına yaptığı herhangi bir yönlendirmeden dolayı, sonradan işitme özürlü bireylerde bile sesletimi bozacaktır" (Devis ve Silverman, 1978, s. 349).

"Hayatın ilk aylarında konuşmanın temel taşlarını oluşturan babling (babıldama) özellikle lalling (çağıldama) evrelerini çocukların geçebilmeleri için normal bir işitmeye sahip olmaları gerekmektedir" (Belgin, 1989, s. 7).

İşitme kaybı, işitme özürünün sadece dil gelişimini ve konuşmasını etkiliyormuş gibi görünse de psikolojik ve sosyal gelişimlerini de etkiler. Bu etki aileyi ve çevreyi de etkileyeceğinden toplumsal bir boyut kazanmaktadır.

İşitme özürülere çevresindekilerle iletişimi sağlayabilecek becerilerin kazandırılması 7. yy.'dan beri süregelen bir özel eğitim konusudur.

İşitme özürülülerin toplumla iletişimindeki engelini azaltma yolunda yapılan çalışmaların tarihçesine bakıldığında ilk olarak, "York Piskoposu sağır ve dilsiz bir gence M.S. 700'lerde anlaşabilecek kadar konuşma öğretmiştir" (Çağlar, 1981, s. 232; McLughlin, 1955, s. 4; Özsoy, 1981, s. 95). İlk okullaşma 1755 yılında gerçekleşmiştir. "Fransa'da Abbe'de L'Eppe tarafından açılmıştır" (Çağlar, 1981, s. 232; Özsoy, 1981, s. 94). Daha sonra 1760 yılında Edinburg-İngiltere, 1778'de Dresden-Almanya ve diğer avrupa sağır okulları açılmıştır. İlk sağır üniversitesi "Glaudet College" 1864 yılında A.B.D.'de, ilk sağır gündüzlü okulu ise "Horace Man" adıyla Boston-A.B.D.'de açılmıştır.

Türkiye'de ilk sağır okulu 1889 yılında İstanbul Ticaret Mektebi bünyesi içinde Grati Efendi tarafından açılmış çeşitli güçlükler

nedeni ile 1912 yılında Darülacezeye yatılı olarak aktarılmıştır. 1926 yılında kapatılan bu okulun 6 öğrencisi İzmir Sağır Okulu'na aktarılmıştır. Yurdumuzda ikinci sağır okulu 1923 yılında TBMM himayesinde kendisi sağır olan Ali Fuat Bey tarafından İzmir'de açılmıştır. Okul 1924-25 yıllarında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na geçmiş 1951 yılında 5822 sayılı kanunla MEB'nca devralınmıştır. "İstanbul sağır dilsiz körler tesanüt cemiyeti tarafından 1944 yılında açılan İstanbul Özel Sağır ve Dilsiz Körler Okulu da 1953 yılında MEB'nca devralınmıştır" (Çağlar, 1985, s. 232). 1951 yılından beri işitme engellilerin eğitimini üstlenen MEB'na bağlı sağır okulu sayısı 1990 yılında 30'dur. Ancak bunlardan birisi olan Kemal Yurtbilir Sağır Okulu öğrenci alımına başlamamıştır.

Ayrıca ülkemizde normal okullar bünyesinde sağır özel sınıfları, ağır işitme okulları, üniversite bünyelerinde eğitim-araştırma amaçlı birim veya merkezler örn: Anadolu Üniversitesi'nde İşitme Engelli Çocukların Eğitim ve Araştırma Merkezi (İ.Ç.E.M.) işitme engellilere eğitim öğretim veren kurumlardır.

İşitme engellilerin, engellerine bağlı ayrıcalıkları en çok iletişimlerinde görüldüğü için, eğitimlerinde iletişim becerisi kazandırma ön plana çıkmıştır. Bunu sağlayabilmek için kullanılan yöntemler, işaret, karma ve işitsel/sözel yöntem diye bilinen yöntemlerdir.

İşaret yöntemi ilk kez Abbe'de L'Eppe tarafından kullanılmıştır (Çağlar, 1981, s. 237). İşaret yöntemi sonradan geliştirilmiş olsa bile;

vurgu, mecaz, nükteli anlatım, ışık şartı, ritm, dil sembollerini ellerle ifade etme gibi bazı dil ve iletişim sınırlılıklarının olduğu bilinmektedir.

Aynı sınırlılıklar karma yöntem denen; işaretlerle dudak hareketleri jest ve mimiklerin birleştirildiği yöntemde de görülmektedir.

Teknolojik gelişmeler sonucu, işitme özürünün işitme kalıntısı belirlenerek, eğitimde işitme kalıntısından yararlanılma yoluna gidilmiştir. İşaretlerle anlaşmaya yer vermeyerek alıcı yönde; dudaktan okuma, dinleme ve işitme eğitimini içeren; verici yönde; ses, artikülasyon, konuşma eğitimini içeren işitsel/sözel yöntem uygulamasına başlanmıştır. Sözlü iletişim (oral) yöntem de denen bu yöntemin amacı; işitme özürlü kişiyi anadilini konuşabilir ve konuşulanı anlayabilir hale getirmektir. sözlü iletişim yöntemi kendi içinde çeşitli uygulama biçimleri göstermektedir. Arı sözlü iletişim, hiçbir işaretin kullanılmasına yer vermez. Dudaktan anlamaya dayalı olarak uygulanır. Tabii sözü iletişim türünde günlük hayatı merkez alan konuşmalar soru-cevap şeklinde kalıplaştırılır, anlama ve konuşma günlük hayattaki konuşmalara bağlı kazandırılmaya çalışılır. Çok duyulu sözlü iletişim yöntemi, arı sözlü iletişim yöntemine benzer fakat ona ek olarak konuşma, konuşmayı anlama, okuma ve yazmayı da birlikte ele alır. Verbotonal yöntem denen ve bu üç yöntemin içinde de kabul edilen yöntem ise, işitme cihazı uygulaması ile anlama ve konuşmayı edinmeyi esas almaktadır.

“1880 yılında Milano’da yapılan II. uluslararası sağırлар öğretmenleri konferansında sözlü iletişim yönteminin yaygınlaştırılması

kararlaştırılmış” (Özsoy, 1985, s. 78), “ölkemizde 1952 yılından sonra zorunlu hale getirilmiştir” (Çağıar, 1981, s. 232-233). Türkiye sağırlar okullarında işitsel/sözel metod kullanılmaktadır (Sağırlar Okull. müf. prog. ilke 6). İşitsel/sözel metod uygulaması; işitme özürlünün gereksinimleri doğrultusunda, işitme kaybının analizinin yapılmasını ve erken işitme cihazı uygulaması ile erken eğitime başlanması gerektirmiştir.

Odiometre yardımı ile, merkezi sinir sisteminde algılama bozukluğu olmayan her işitme özürlünün konuşma frekanslarında (250-500-1000-2000-4000 Hz.) işitme eşik düzeyi, buna bağlı olarak işitmesinin derecesi, ses kalıntı alanları belirlenebilmektedir. Bu bilgiler odiogramlara kayıt edilerek, işitme cihazı ve benzeri aletlerin kullanımında kullanılmaktadır.

İşitme özürlülerin eğitiminde kullanılma amacı ile yapılan çalışmaların en önemli ürünlerinden biri de işitme cihazlarıdır. “İşitme araçları sesin gücünü artırarak daha uzaktaki seslerin daha iyi işitilmesini sağlayan, asıl ses kaynağı ile bireyin işitme mekanizması arasında yer alan araçlardır” (Özsoy, 1985, s. 87).

İşitme cihazı, işitme aleti, işitme aygıtı, işitme yardımcıları, grup işitme cihazı... diye adlandırılan bu cihazlar 4 ana bölümden oluşmaktadır.

1- Sesi alıp küçük bir elektrik sinyaline dönüştüren mikrafon.

2- Bu elektrik sinyalini güçlendiren yükseltici.

3- Bu elektrik sinyalini yeniden sese çevirip kulağa gönderen kulaklık.

4- Aracı çalıştırmak için gereken gücü sağlayan güç kaynağı.

İşitme cihazından etkili biçimde yararlanabilmek için bazı hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir. Bunlara dikkat edilmediğinde istenen yarar sağlanamaz, hatta olumsuz etkileri de görülebilmektedir. Bu hususlar, seçim, bakım, kullanım gibi bölümleri içerir.

Cihaz seçerken işitme özürünün, özür derecesine uygun olup olmadığına bakılmalıdır. Kalıntı alanını, konuşma alanı ile karşıtırmayacak bir işitme cihazı, işitme özürüne fazla bir yarar sağlamayacaktır. Uygun işitme cihazının seçimi, özür derecesinin kontrolü, cihazın iç ve dış ayarlar vb. için; işitme özürünün en az altı ayda bir odigramı çıkarılmalıdır.

İşitme cihazının yeterli bakımı yapılmadığında işitme cihazından elde edilmesi istenen kalite ve güçte ses elde edilemeyecektir. Bunun yanında cihazın parçaları daha çabuk yıpranıp kullanılmaz hale gelecektir.

İşitme cihazının kullanım bilgisi, başta ana-baba ve eğitimci olmak üzere kullananların yeterliliği de işitme cihazının işitme özürüne yararlı olmasında etkindir.

İşitme cihazının bedendeki sıradaki konumu, ayarlarının kontrolü, kulak kalıbının kulağa, hoparlöre takılışı, mikrafonun ağıza olan uzaklığı, ses kaçağı ve kordon kırıklığının belirlenip önlemlerinin alınması, pilinin kontrolü, yedek parçaları bulundurup gerektiğinde değiştirebilme, kullanım bilgisini, kullanım yeterliliğini gerektirmektedir.

İşitme cihazının doğru kullanımı sesli uyarıların daha iyi algılanmasını sağlayıp dil gelişimini olumlu yönde etkileyecektir. Yanlış kullanımı ise işitme kaybının derecesini artıracaktır.

Bu cihazlar, bireysel ve grup olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bireysel tip işitme cihazlarının; sıraya monte edilen, bedene, gözlük çerçevesinde, tokaya, kulak arkasına takılanları vardır. Grup eğitiminde kullanılanların ise, telsiz ve telli olanları vardır.

Cep tipi işitme cihazları, okul ve aile ortamında en çok kullanılan cihazlardandır. Bu cihazların kullanımında; cihaz önlük üzerine mikrafon açık olacak şekilde takılmalı, üzerine birşey dökülmemesine dikkat edilmelidir.

Mikrafonla ağız arasındaki mesafenin 15 cm. olması ses kaybını önler. Sesin yeterli güçte kulağa ulaşması için kulak kalıpları her akşam ılık su ile yıkanmalı, üfleyerek kontrol edilmelidir.

Cihaz kullanımında ses kaçağının olmamasına dikkat edilmelidir. Ses kaçağı minyatür hoparlörün kulak kalıbına tam yerleşmemesinden, kulak kalıplarının kulağa küçük gelmesinden veya gereği gibi kulağa yerleştirilmemesinden kaynaklanır. Ses kaçağı istenmeyen ses olarak mikrafon yolu ile kulağa geri döneceğinden işitme özürünü rahatsız edecektir. Bu kısımlara dikkat edilerek ses kaçağı önlenmelidir.

Kordon kırıklığı da istenmeyen gürültü ses yaratacaktır. Kulak kalıbına ve cihaza yakın yerlerden şüphe anında kordon kıvrılıp kırıklık belirlenerek değiştirilmelidir.

Piller, voltmetre ile ölçülerek 1,38 V altına indiğinde güç kaybı yaratacağından değiştirilmelidir. Voltmetre yoksa, pillerin üç günde bir değiştirilmesi gereklidir. Kordon kendi uzunluğunca uzatılır, voltüm sona getirilir, mikrafon ötüyorsa pil sağlam demektir. Piller değiştirilirken artı, eksi yönlerine dikkat edilerek takılmalıdır.

Minyatür hoparlör ve kopukluk olması durumunda kordonlar, AVO metre ile ölçülerek ya da yedekleri ile değiştirilerek kontrol edilirler. Ailelerin ve eğitim kurumlarının yedek kordon bulundurmaları gerekmektedir.

İşitme cihazı kulağa takılırken kulak sağlığı açısından açma-kapama anahtarı kapalı tutulmalıdır. "M-MT-T" anahtarı, işitme cihazı telsizle kullanılmadığında "M" konumunda bulunmalı, voltüm potansiyometresi ise uzmanın belirlediği ayarda durmalıdır. İşitme cihazının iç ayarları uzmanca ayarlandıktan sonra kesinlikle karıştırılmamalıdır.

İşitme cihazının çocuk tarafından kabul edilip benimsenerek kullanılması önemlidir. Bu konuda ailenin çok iyi aydınlatılması gerekir. Aleti aldıktan sonra çocuğa sevecen ve ılımlı yaklaşılmalı, ilk gün çok az olmak sureti ile, günde yarımşar saat daha sonra tam gün kullanıma geçilmelidir.

Çocuğun konuşmayla ilgili yaşantılarla iç içe olması sonucu dil edinimi de buna paralel olarak gelişecektir. Bu nedenle çocuk işitme

cihazını uyanık olduğu saatler boyunca takmalı, cihazın sesi yükselttiğinden emin olunmalıdır.

İşitme cihazı kullanan çocuk işittiği için konuşmaya istek duyacak, geri dönüt aldığı için sesleri daha iyi çıkarmaya çalışacak, ses şiddetini, ses tonunu ayarlamaya çalışacaktır. Hatta normal dil edinim basamaklarını da zamanla geçerek sesli iletişimde zaman, iyelik, çoğul eklerini, vurguyu da kullanabilecektir.

İşitsel/sözel yöntemlerin eğitimde uygulanması ile birlikte işitme cihazının yaygınlık durumu ve kullanımı da önem kazanmıştır. Ülkemiz literatüründe işitme cihazının yaygınlık durumu ve kullanımına ilişkin herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle; sağır okullarının ve öğrencilerinin işitme cihazı durumu; eğitici ve ailelerin işitme cihazı kullanım yeterlikleri ve beklentilerinin belirlenmesi araştırmacı tarafından uygun görülen problem olarak belirlenmiştir.

Amaç

Bu araştırmanın amacı; sağır okulları ve bu okullara devam eden öğrencilerdeki işitme cihazı yaygınlığının, okul ve aile ortamlarında, işitme cihazı kullanım düzeyinin belirlenmesidir.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için şu sorulara yanıt aranmıştır.

1- Sağır okullarının; ses yalıtılmış derslik, odiometre, grup işitme cihazı durumu nedir?

2- Sağırlar okullarının; bireysel işitme cihazı olan öğrenci, bireysel işitme cihazını kullanan öğrenci durumu nedir?

3- Eğitimcilerin işitme cihazından beklentileri nelerdir?

4- Ailelerin işitme cihazından beklentileri nelerdir?

5- İşitme cihazlarının eğitimcilerce derslerde kullanım durumu nedir?

6- Eğitimcilerin cihaz türlerini kullanım durumu nedir?

7- Aile ortamında bireysel işitme cihazı kullanım durumu nedir?

8- Ailelerin işitme cihazı kullanım becerisindeki yeterlilikleri nedir?

9- Eğitimcilerin işitme cihazı kullanım becerisindeki yeterlilikleri nedir?

10- Eğitimciler işitme cihazlarının nereden ve nasıl sağlanacağını biliyor mu?

11- Aileler işitme cihazlarının nereden ve nasıl sağlanacağını biliyor mu?

Önem

Bu araştırma ile;

1- Okullarımızda, cihaz kullanımına ilişkin bilgilerle, eğitimcilerin, dikkatlerinin bu konuya çekileceği,

2- Kullanıma ilişkin bilgilerin eğitici ve ailelere yol gösterici olacağı,

3- İleriki araştırmalara ip ucu niteliği taşıyacağı, umulmaktadır.

Sayıtlılar

Bu araştırmada şu sayıtlılardan hareket edilmiştir.

1- Araştırmaya getirilen sınırlılık araştırma sonuçlarının genellenebilmesi için uygundur.

2- Okul kayıtları, yönetici, aile ve eğitimcilerden elde edilen bilgiler doğrudur.

3- İletim tipi, sensörinöral tip ya da karışık işitme kayıplı çocukların, cihaz alma ve yararlanma gereksinimlerinde birbirinden önemli farklılıkları yoktur.

4- Araştırmada kullanılan ölçü aracından elde edilen bilgiler güvenilir ve geçerlidir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1- 31/10/1988 tarihinden 30/6/1990 tarihi arasındaki 600 günlük süre ile,

2- İşitme cihazı taraması için evren; kullanım, beklenti, yeterlik düzeyi belirlemek için, Ankara (24 eğitimci, 24 aile), Eskişehir (23 eğitimci, 23 aile), Kastamonu (23 eğitimci, 23 aile), Sağırılar Okulları'ndan seçilen toplam 70 eğitimci ve 70 aile ile,

3- Konu olarak işitme cihazlarının yaygınlığı, edinilmesi ve kullanılması ile, sınırlıdır.

Tanımlar

Özel Eğitim: Özel eğitime muhtaç çocukların eğitilmesi için, özel olarak yetiştirilmiş personel ve geliştirilmiş eğitim programları ile bu çocukların özür ve özelliklerine uygun ortamda sürdürülen eğitimidir (2916 sayılı kanun).

İşitme özürü: İşitme duyarlılığının, kişinin gelişim, uyum, özellikle iletişimdeki görevleri yeterince yerine getiremeyişinden ortaya çıkan durumdur (Özsoy, 1985, s. 14).

Sağır: Bütün düzeltmelere rağmen işitme kaybı 70 desibelden (dB) fazla olan ve eğitim öğretim çalışmalarında işitme gücünden yararlanamayanlardır (Özel Eğitim Okulları Yönetmeliği, s. 57).

Ağır İşiten: Bütün düzeltmelere rağmen işitme kaybı 25-70 dB arasında olan ve yardımcı araçlarla eğitim öğretim çalışmalarından yararlanabilenlerdir (Özel Eğitim Okulları Yönetmeliği, s. 57).

İşitme Cihazı: "İşitme araçları sesin gücünü artırarak daha uzaktaki seslerin daha iyi işitilmesini sağlayan asıl ses kaynağı ile bireyin işitme mekanizması arasında yer alan araçlardır (Özsoy, 1985, s. 87).

Odiometre: İşitölçer de denilen, kişiye sesli uyarınları değişik şiddet ve frekansta iletmeye yarayan, insan kulağının işitme duyarlılığını subjektif ölçmede kullanılan araçlardır (Özsoy, 1985, s. 63).

İşitme Eşik Düzeyi: Konuşma frekanslarında kişinin ancak duyabildiği ses sınıridir.

Duyma Alanı: İşitme eşik düzeyi ile en son işitilebilen ses şiddeti arasında kalan bölümdür.

Aile Eğitimi: İşitme özürlü çocukları olan ailelerin tutum, gereksinim ve meraklarının çocuk gelişimi ve eğitimine uygun hale getirilmesini sağlayan eğitimidir (Özsoy, 1985, s. 46).

AVO Metre: Amper, volt, ohm (direnc) ölçen, multimetre de denilen ölçü aletidir.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırmanın evreni ve örneklemini, araştırma verilerinin toplanması, verilerin çözümlenmesine ilişkin açıklamalar yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Araştırma durum saptamaya dayalı betimsel türdedir.

Evren ve Örneklem

Türkiye'deki 30 sağırlar okulu ve bunlara bağlı sağırlar özel sınıfları araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Sağırlar okulları ve öğrencilerinin cihazlandırılma boyutunda tüm evren taranmıştır.

Eğitimci ve öğrenci ailelerinden toplanan veriler için Ankara, Eskişehir, Kastamonu Sağırlar Okulları çalışma evreni olarak belirlenmiştir.

Çalışma evrenini oluşturan eğitici ve öğrenci sayıları illere göre aşağıda verilmiştir.

ÇİZELGE I
ÇALIŞMA EVRENİNİ OLUŞTURAN OKULLARIN EĞİTİCİ
VE ÖĞRENCİ DURUMU

İl Okul Adı	Eğitici S.	Öğrenci S.
ANK. S.O.	58	498
ESK. S.O.	27	176
KAST. S.O.	35	196

Ankara Sağırılar Okulundan 24 aile 24 eğitimci, Eskişehir Sağırılar Okulundan 23 aile 23 eğitimci, Kastamonu Sağırılar Okulundan 23 aile 23 eğitimci olmak üzere toplam 70 aile ve 70 eğitimci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Örnekleme seçiminde oransız eleman örnekleme türüne göre, elemanlar yansızlık kuralı dikkate alınarak seçilmiştir.

Veriler ve Toplanması

Araştırmanın amaç başlığı altındaki soruların cevaplandırılabilmesi için;

1- Sağırılar okullarının, deslik sayısı, eğitimci, öğrenci sayısı, bireysel işitme cihazı alan ve uygulama anında kullanan öğrenci sayısı, odimetre ve akustik yalıtım yapılmış derslik sayısı durumuna,

2- İşitme cihazından; sağırılar okulları eğitimcilerinin ve işitme özürü çocukların ailelerinin beklenti durumlarına,

3- Eğitimcilerin eğitim ortamlarında ne tür cihazdan ve hangi derslerde yararlandıklarına,

- 4- Aile ortamında bireysel cihaz kullanım durumuna,
- 5- Sağırlar okulları eğitimcilerinin ve işitme özürlü çocukların ailelerinin işitme cihazı kullanım yeterliliklerine,
- 6- Eğitimci ve ailelerin işitme cihazlarını nasıl ve nereden temin ettiklerine, ilişkin verilere ihtiyaç duyulmuş ve toplanmıştır.

Bu veriler, Türkiye sağırlar okulları yöneticileri, Ankara, Eskişehir, Kastamonu Sağırlar Okulları'ndaki eğitimciler ve bu okullara devam eden öğrenci ailelerinden elde edilmiştir.

Verilerin toplanması için, sağırlar okullarının eğitici, öğrenci, derslik, ses yalıtılmış derslik, bireysel ve grup işitme cihazları konuların içeren "Yönetici Anket Formu" (Ek: 1); eğitimcilerin cihaz kullanımına ilişkin görüşlerini almak için "Eğitici Anket Formu" (Ek: 2); ailelerin işitme cihazı kullanımına ilişkin görüşlerini almak için "Aile Anket Formu" (Ek: 3); ayrıca bu anketlerle toplanan bilgilerin bir yerde toplanması için "Veri Kayıt Formu" (Ek: 6) hazırlanmıştır. Yönetici, eğitici ve aileler için hazırlanan anket formlarının doldurulmasına ilişkin yönergeler de formlara eklenmiştir.

Anketler; Araştırmacının kendisi, özel eğitimci arkadaşları tarafından, çeşitli tutum ölçekleri, ilgili araştırma test teknikleri incelenerek, öğretmen görüşleri, ders notlarından yararlanılarak geliştirilmiştir.

"Yönetici Anket Formu" (Ek: 1) tüm sağırlar okullarının işitme cihazı durumun, odimetri, eğitici, öğrenci, derslik, ses yalıtımı yapılmış

derslik, bireysel işitme cihazı olan ve kullanan öğrenci sayılarını, ortaya çıkaracak nitelikte 9 sorudan oluşmaktadır.

“Eğitici Anket Formu” (Ek: 2) dört bölümden oluşmaktadır.

I. Bölüm; eğitimcilerin işitme cihazından beklentilerini oluşturacak nitelikte 12 sorudan oluşmaktadır. Yanıtları evet-hayır şeklinde alınmıştır.

II. Bölüm; işitme cihazlarının okul ortamında kullanım durumunu ortaya çıkaracak nitelikte çoktan seçmeli 2 sorudan oluşmaktadır.

III. Bölüm; işitme cihazının temini konusundaki eğitimcilerin bilgilerini ortaya çıkaracak nitelikte 4 sorudan oluşmaktadır. Yanıtları evet-hayır şeklinde alınmıştır.

IV. Bölüm; eğitimcilerin işitme cihazı kullanım yeterliliklerini ortaya çıkaracak nitelikte, cevapları evet-hayır şeklinde verilecek 12 sorudan oluşmaktadır.

“Aile Anket Formu” (Ek: 3) dört bölümden oluşmaktadır.

I. Bölüm; ailelerin işitme cihazından beklentilerini ortaya çıkaracak nitelikte 10 sorudan oluşmaktadır. Yanıtları evet-hayır şeklinde alınmıştır.

II. Bölüm; işitme cihazlarının aile ortamında kullanım durumunu ortaya çıkaracak nitelikte 2 sorudan oluşmaktadır. Yanıtlar evet-hayır şeklinde alınmıştır.

III. Bölüm; işitme cihazının temini konusundaki ailelerin bilgilerini ortaya çıkaracak nitelikte 4 sorudan oluşmaktadır. Yanıtları evet-hayır ve çoktan seçmeli olarak alınmıştır.

IV. Bölüm; ailelerin işitme cihazı kullanım yeterliliklerini ortaya çıkaracak nitelikte, cevapları evet-hayır verilen 12 sorudan oluşmaktadır.

Araştırmaya temel oluşturacak verilerin toplanması için, anket, görüşme ve yazışma tekniklerinden yararlanılmıştır.

Anketler uygulanmadan önce Kastamonu'da 2 yönetici, 5 aile iel bir ön uygulama denemesi yapılmış, bazı soruların anlaşılabilirliği düzeltilip anketlere son şekli verilerek uygulamaya başlanmıştır.

1-10 Haziran 1989 ve 1-10 Eylül 1989 tarihleri arasında; Eskişehir, Ankara ve Kastamonu Sağırlar Okullarına araştırmacının bizzat kendisi gitmiş, bu okullardan yansızlık kuralına göre eğitici ve aileler seçilmiştir. Buna göre; Ankara Sağırlar Okulu'ndan 24 eğitici, 24 aile; Kastamonu Sağırlar Okulu'ndan 23 eğitici, 23 aile; Eskişehir Sağırlar Okulu'ndan 23 eğitici 23 aile belirlenmiştir. Seçilen aile ve eğitimcilerle görüşülerek anket formları doldurulmuştur.

Yönetici Anket Formları ise, Türkiye'deki sağırlar okullarının tamamına (29) gönderilmiş, doldurulup iadeleri istenmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Okullara, öğrencilere, eğitimciler ve ailelere ilişkin bilgiler yukarıda açıklanan yöntemlerle toplandıktan sonra bu bilgiler "Veri Kayıt Formu"na araştırmacı tarafından işlenmiştir.

Veriler, amaç başlığı altındaki soruların cevaplarını oluşturacak biçimde gruplandırılarak çizelgelere dönüştürülmüştür.

İşitme cihazından beklenti ve işitme cihazı kullanım yeterliliği konusunda aile ve eğitimcilerden oluşan denekler ayrı ayrı 1'den 70'e kadar sıralanarak her anket incelenmiş her denek için doğru cevap sayıları belirlenmiştir. Elde edilen doğru cevap sayıları birim puanla (100/bölüm soru sayısı = birim puan) çarpılarak deneklerin aldığı puanlar bulunmuştur. Aile ve eğitimcilerin aldıkları puanlar frekans serilerine ve daha iyi görülebilmesi için grafiklere dönüştürülmüştür.

Grafiklerin ve istatistiksel işlemlerin değerlendirilmesinde araştırmacı tarafından geliştirilen ölçü sistemi kullanılmıştır. Geliştirilen ölçü sistemine göre yorumlarda,

	Beklenti düzeyi için	Yeterlik düzeyi için
0-20 Puan	Çok düşük	Çok Yetersiz
21-40 Puan	Düşük	Yetersiz
41-60 Puan	Orta	Orta Yeterli
61-80 Puan	İyi	İyi Düzeyde Yeterli
81-100 Puan	Yüksek	Çok Yeterli

olarak ifade edilmiştir.

Toplanan bilgilerin çözümlenmesinde, yüzde, frekans dağılımı, aritmetik ortalama, standart sapma ve kıyaslama yapılacak durumlar için z testi kullanılmıştır. z testi için kullanılan formül:

$$z = \frac{\bar{X}_E - \bar{X}_A}{SH_{E-A}}$$

Anlamlılık için .05 düzeyi kullanılmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın amaçlarını gerçekleştirmek üzere toplanan verilerden elde edilen bulgulara ve bulgularla ilgili yorumlara yer verilmiştir.

İlk olarak Türkiye Sağırılar Okullarının derslik, yalıtılmış derslik, öğrenci, öğretmen, odimetre, grup işitme cihazı, bireysel işitme cihazı olan öğrenci ve bireysel işitme cihazı kullanan öğrenci sayıları saptanmıştır. İkinci olarak örneklem alınan aile ve eğitimcilerin işitme cihazından beklenti, yeterlik durumu belirlenerek Aile ve eğitimciler arasındaki farkın anlamlılığı z testi ile sınanmıştır. Üçüncü olarak da işitme cihazının temini konusunda aile ve eğitimcilerin bilgi düzeylerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Bulguların matematiksel anlatımı, izleme ve yorumlama kolaylığı açısından çizelgelere dönüştürülmüş, yüzde ifadeleri ile yorumlamaya gidilmiştir.

Türkiye’de 24 il ve bu illere bağlı ilçelerde olmak üzere 30 adet (Ek: 6) sağırılar okulu bulunmaktadır. Sağırılar okullarının, öğrenim çağı işitme özürülere oranla yetersiz ve yeterince yaygın olmaması, bölge yatılı okul niteliğini kazandırmıştır.

Sağırılar okullarının özellikleri dikkate alınarak, elde edilen bulgular incelenip, çizelgelerle verilmiş ve yorumlanmıştır.

1. Sağırılar Okullarının; Ses Yalıtılmış Derslik, Odiometre, Grup İşitme Cihazı Durumu.

Sağırılar okullarının ses yalıtılmış derslik, odiometre grup işitme cihazı sayıları çizelgelerle verilmiş, % ile yorumlanmıştır.

Derslik Durumu: Araştırma evrenini oluşturan Türkiye Sağırılar Okullarında toplam 358 derslik bulunmaktadır. Dersliklerin akustik yalıtım durumu Çizelge 2'de verilmiştir.

ÇİZELGE 2
TÜRKİYE SAĞIRILAR OKULLARININ DERSLİK VE
AKUSTİK YALITIM DURUMU

Derslik	N	%
Normal	336	93.85
Akustik Y. Yapılmış	22	6.15
Toplam	358	100.00

Çizelge 2'de görüldüğü gibi, Türkiye Sağırılar Okullarında mevcut olan 358 derslikten 22'si (% 6.15'i) akustik yalıtım yapılmıştır. Gürültülü ses ve yankılanmanın olduğu derslik sayısı, olmayana göre daha fazladır. Yalıtılmış derslik sayısının azlığının nedeni, işitsel-sözel yöntemlerde ses, işitme cihazı kullanımı gibi olguların denetim altına alınmasının öneminin yeterince kavranılamamış olması olabilir.

Odiometre Durumu: Türkiye Sağırılar Okullarındaki odiometre durumu Çizelge 3'de verilmiştir.

ÇİZELGE 3
TÜRKİYE SAĞIRLAR OKULLARINDAKİ ODİOMETRE
DURUMU

Okul + Odiometre	N	%
Odiometre Olan		
Okul Sayısı	12	45.15
Odiometre Olmayan		
Okul Sayısı	15	55.55
Toplam	27	100.00

Çizelge 3’de görüldüğü gibi okullarımızın 12’sinde (% 45.45) odiometre vardır. Tüm okullarımızda olmamasının nedeni; öğrencilerin kalıntı alanı, konuşma ve işitme eşik düzeylerinin zaman zaman kontrolünün hastane kliniklerinde yapılıyor olması veya kontrollerin hiç yapılmıyor olması olabilir.

Grup İşitme Cihazı Durumu: Türkiye Sağırlar Okullarının, grup işitme cihazı durumu Çizelge 4’de verilmiştir.

ÇİZELGE 4
TÜRKİYE SAĞIRLAR OKULLARININ GRUP İŞİTME CİHAZI
DURUMU

Okullardaki G.İ.C. Sayısı	N	%
Hiç Yok	6	22.22
Var 1 T	7	25.93
Var 2 T	8	29.63
Var 3 T	5	18.52
Var 4 T	1	3.70
Toplam	27	100.00

Çizelge 4'te görüldüğü gibi, Türkiye Sağırılar okullarında bulunan -takım olarak- grup işitme cihazı sayısı 27'dir. 4 takım ile en çok grup işitme cihazı bulunan okul sayısı 1 iken, hiç grup işitme cihazı bulunmayan okul sayısı 6'dır. Her takımında 10-12 grup işitme cihazı bulunmaktadır. Derslik ve öğrenci sayısına göre grup işitme cihazları yetersizdir. "Grup işitme cihazlarının her sınıf için çoğaltılması oldukça güçtür" (Özsoy, 1981, s. 114). Bunun nedeni bu cihazların çok pahalı olması olabilir. Diğer yandan grup işitme cihazının olmadığı okulların öğrencileri bireysel işitme cihazından yararlanıyor olabilirler.

2. Sağırılar Okullarının Öğrenci, Bireysel İşitme Cihazı Olan Öğrenci, Bireysel İşitme Cihazını Kullanan Öğrenci Durumu:

Sağırılar Okullarının öğrenci bireysel işitme cihazı olan ve bireysel işitme cihazını kullanan öğrenci durumu çizgelerle verilmiş %'leri alınarak yorumlanmıştır.

Öğrenci Durumu: Türkiye sağırılar okullarında 4584 öğrenci öğrenimini sürdürmektedir (Ek: 6). Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımları Çizelge 5'de verilmiştir.

ÇİZELGE 5
TÜRKİYE SAĞIRILAR OKULLARI ÖĞRENCİLERİNİN
CİNSİYETLERE GÖRE DAĞILIMI

Cinsiyet	N	%
Kız	1671	36.45
Erkek	2913	63.55
Toplam	4584	100.00

Çizelge 5 incelendiğinde görüldüğü gibi, erkek öğrencilerin sayısı, kız öğrencilerin sayısının hemen hemen iki katıdır.

Bireysel İşitme Cihazı Olan Öğrenci Durumu: Türkiye sağırlar okullarında, bireysel işitme cihazı olan ve olmayan öğrencilerin dağılımı çizelge 6'da verilmiştir.

ÇİZELGE 6
BİREYSEL İŞİTME CİHAZI OLAN VE OLMAYAN
ÖĞRENCİLERİN DAĞILIMI

	N	%
B.İ.C. Olan Öğrenci	1217	26.55
B.İ.C. Olmayan Öğrenci	3367	73.45
Toplam	4584	100.00

Çizelge 6 incelendiğinde, Türkiye sağırlar okullarındaki öğrencilerin % 26.55'inin bireysel işitme cihazının olduğu, % 73.45'inin bireysel işitme cihazına sahip olmadığı görülmektedir. Bunun nedeni, işitme özürlü çocukların ailelerinin, işitme cihazı ve temini konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları ya da eğitimcilerin aileleri işitme cihazı almaları konusunda uyarmanın olmalarından olabilir.

Bireysel İşitme Cihazını Kullanan Öğrenci Durumu: Türkiye sağırlar okullarındaki bireysel işitme cihazına sahip öğrencilerin cihaz kullanım alışkanlıklarının dağılımı çizelge 7'de verilmiştir.

ÇİZELGE 7
BİREYSEL İŞİTME CİHAZINI KULLANAN VE
KULLANMAYAN ÖĞRENCİLERİN DAĞILIMI

	N	%
B.İ.C. Kullanan Öğrenci	938	77.07
B.İ.C. Kullanmayan Öğrenci	279	22.93
Toplam	27	100.00

Çizelge 7 incelendiğinde Türkiye sağırlar okullarındaki işitme cihazı olan öğrencilerin % 22.93'ünün işitme cihazını kullanmadığı görülmektedir. İşitme cihazı kullanımı konusunda eğitimciler açısından hizmet içi, aileler açısından aile eğitiminin olmaması sonucu, yeterli bilgiye sahip olmamaları, dolayısı ile çocukların yanlış kullanım ile işitme cihazından soğumaları, bunun nedeni olabilir.

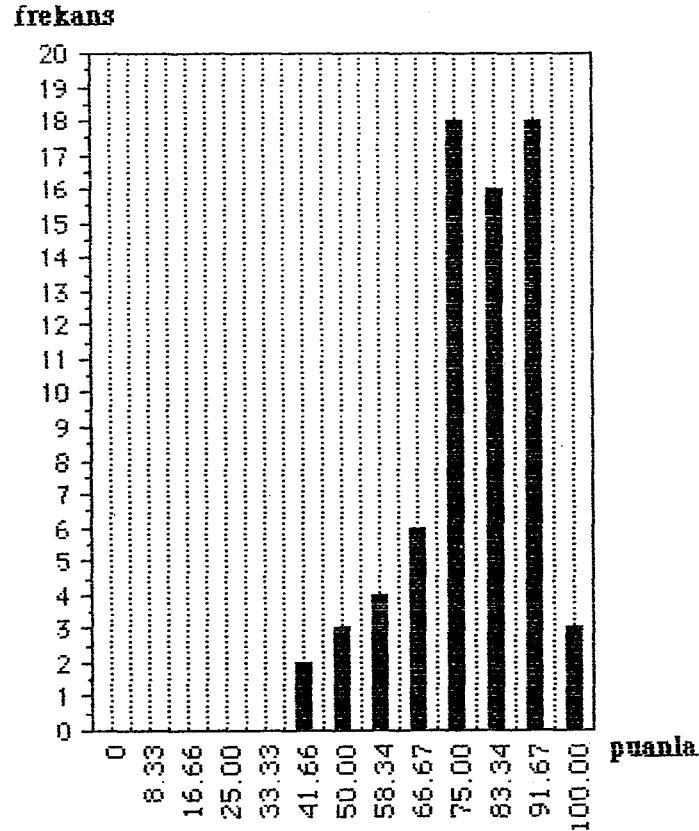
3. Eğitimcilerin eğitimde işitme cihazı kullanımından beklenti düzeyleri

Eğiticilerin beklenti düzeyleri "Eğitici Anket Formu"nda (Ek: 2) sorulan 12 soruya verdikleri yanıtlardan aldıkları puanlara göre belirlenmiştir.

Eğiticilerin beklenti düzeyi puanları Şekil-1'de verilmiştir.

ŞEKİL 1
EĞİTİCİLERİN BEKLENTİ PUANLARININ DAĞILIM
GRAFİĞİ

X(Puanlar)	tf	f	\bar{X}
0		0	78.57
8.33		0	
16.66		0	
25.00		0	
33.33		0	
41.66	2	2	
50.00	5	3	
58.34	9	4	
66.67	15	6	
75.00	33	18	
83.34	49	16	
91.67	67	18	
100.00	70	3	

Eğiticilerin beklenti düzeyi puanlarının aritmetik ortalaması (\bar{X}) 78.57, standart sapması 13.63'tür. En düşük beklenti puanı 41.66, en yüksek beklenti puanı ise 100'dür. Eğiticilerin beklenti puanlarının grafiği, Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1'de görüldüğü gibi, en yüksek puan aralıkları 75.00 ile 91.67'dir. Ortanca ise 79.22-87.55 puan aralığının sol sınırına düşmektedir. Bu nedenle dağılım-çarpık bir özellik göstermektedir. Buna göre eğiticilerin çoğunluğu iyi ve yüksek beklenti geliştirmiştir.

4. İşitme Özürlü Öğrencilerin Ailelerinin Eğitimde İşitme Cihazı Kullanımından Beklenti Düzeyleri

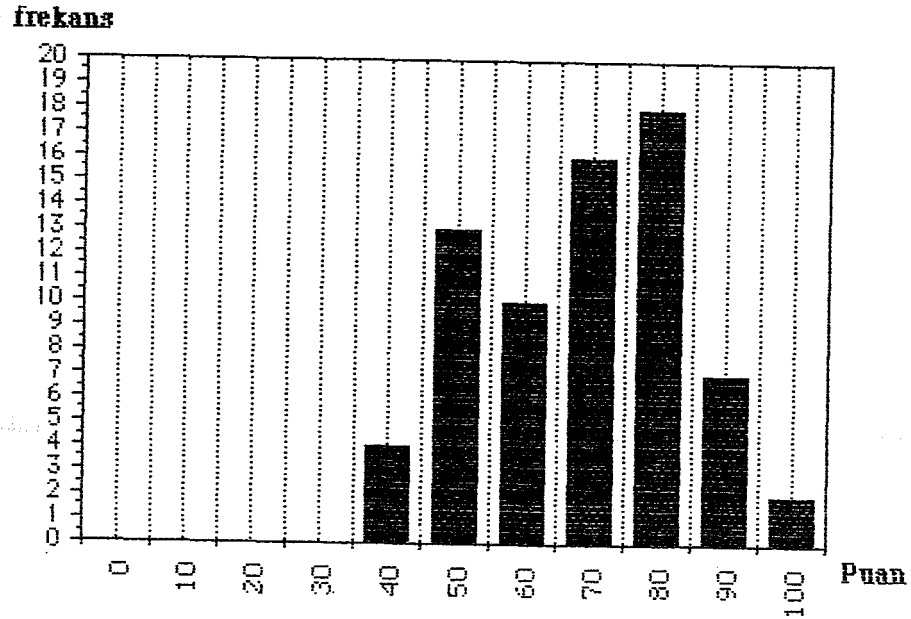
Ailelerin beklenti düzeyleri "Aile Anket Formu"nda (Ek: 3) sorulan 10 soruya verdikleri yanıtlardan aldıkları puanlara göre belirlenmiştir.

Ailelerin beklenti düzeyi puanları, Şekil 2'de verilmiştir.

ŞEKİL 2

AİLELERİN BEKLENTİ PUANLARININ DAĞILIM GRAFİĞİ

X	f	tf	\bar{X}
0	0	0	68.57
10	0	0	
20	0	0	
30	0	0	
40	4	4	
50	13	17	
60	10	27	
70	16	43	
80	18	61	
90	7	69	
100	2	70	
n = 70			

Ailelerin beklenti düzeyi puanlarının aritmetik ortalaması (\bar{X}) 68.57, standart sapması 15.25'dir. En düşük beklenti puanı 40, en yüksek beklenti puanı ise 100'dür. Eğiticilerin beklenti puanlarının grafiği Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2'de görüldüğü gibi 76-85 puan aralığı, dağılımın en yüksek noktasıdır. Bu aralık aynı zamanda modu da içine almaktadır. 66-75 puan aralığı ise, aritmetik ortalama ve ortancanın bulunduğu aralıktır. Ortanca puanı, ortalama puanından daha büyüktür. Bu nedenle çarpık bir dağılım söz konusudur. Buna göre ailelerin çoğunluğu orta ve iyi puan grubunda yer almaktadır. Eğiticilerin iyi ve yüksek beklenti geliştirdikleri söylenebilir.

Eğitici-Aile ve Beklenti Puanları Arasındaki İlişki

Ailelerin ve eğiticilerin beklenti puanları arasında farkın .05 düzeyinde anlamlı olup olmadığını anlamak için z testi uygulanmıştır. z testi sonuçları Çizelge 8'de verilmiştir.

ÇİZELGE 8
EĞİTİCİ VE AİLE BEKLENTİ PUANLARI ARASINDAKİ
FARK

	X	SS	sH	z
Eğitici	78.57	13.63	1.64	
Aile	68.57	15.25	1.83	4.08

Çizelge 8'de görüldüğü gibi, aile ve eğitimcilerin beklenti puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre eğitimciler ile aileler arasında işitme cihazından beklenti farkları olduğu, eğitimcilerin beklentilerinin ailelere göre daha yüksek ve olumlu olduğu bulunmuştur. Bunun nedeni, eğitimcilerin eğitim ortamında daha çok bulunması, cihazı ailelere oranla daha çok, daha yeterli kullanabilmesi ve cihazın işitme özürliye sağladığı yararları daha yakından takip edebilmesi olabilir.

5. İşitme Cihazlarının Eğitimcilerce Derslerde Kullanım Durumu

İşitme cihazlarının eğitimcilerce derslerde kullanım durumu çizelge 9'da verilmiştir.

ÇİZELGE 9
İŞİTME CİHAZININ EĞİTİCİLER TARAFINDAN
DERSLERDE KULLANIMI

	N	%
İşitme Eğitiminde	8	11.43
İşitme Eğitimi, Ses Eğt.		
Ritm. Eğt. Artikülasyon Eğt.	26	37.14
Tüm Derslerde	24	34.29
Hiçbir Derste	12	17.14
Toplam	27	100.00

Çizelge 9 incelendiğinde, işitme cihazının derslerde kullanımına önem vermeyen eğitimcilerin sayısı 12, yüzdesi 17.14'dür. İşitme cihazının daha çok % 37.14 ile; işitme ritm, ses, artikülasyon eğitimi gibi konuşmayı anlama ve anladığını doğru ses özelliklerine göre sesletmeyi amaçlayan, daha çok hazırlık ve I. dönemde ağırlık verilen derslerde kullanıldığı görülmektedir.

Her derste, öğrencilerle sözel iletişime girilmektedir. Bu nedenle işitme cihazı her derste kullanılmalıdır. Okullarımızın bazılarının akustik derslikte toplanan cihazlardan faydalanıyor olması, bireysel işitme cihazının yaygınlaşmamış olması, diğer derslerde cihaz kullanımına olanak vermemektedir. Bu nedenle tüm derslerde işitme cihazını eğiticilerimiz kullanmıyor olabilirler.

6. Eğiticilerin Cihaz Türlerini Kullanım Durumu

Eğiticilerin cihaz türlerini kullanım durumu çizelge 10'da verilmiştir.

ÇİZELGE 10
BİREYSEL İŞİTME CİHAZINI KULLANAN VE
KULLANMAYAN ÖĞRENCİLERİN DAĞILIMI

	N	%
Sınıfımız Sadece Akustik Derslikten Faydalanmakta	11	15.71
Sınıfımızdaki Grup İşitme Cihazından Faydalanmaktayız	3	4.29
Bireysel İ.C. var ve Faydalanmaktayız	19	27.14
G.İ.C. Akustik Derslik, B.İ.C. Faydalanmaktayız	37	52.86
Toplam	70	100.00

Çizelge 10'da görüldüğü gibi, eğitimcilerin % 52,86'sı, hemen hemen işitme cihazlarının hepsinden faydalanmaktadır. Sınıfta grup işitme cihazı olan ve faydalanan eğitimciler % 4.29'u oluşturduğuna göre; grup işitme cihazlarından faydalandıkları düşünülebilir. Okullarda grup işitme cihazının yetersizliği Çizelge 4 incelendiğinde görülebilir.

Her ortamda, her derste cihazlardan faydalanılabileceği düşünüldüğünde, hareket gerektiren, grup eğitimi gerektiren derslerde ayrı ayrı cihazlardan yararlanmak gerekmektedir. % 47,14 eğitimcinin tek tür cihazdan faydalanıyor olması, cihaz türlerinin yeterince yaygınlaşmamış olmasından veya cihaz türleri kullanımının eğitimciler tarafından bilinmiyor olmasından kaynaklanabilir.

7. Aile Ortamında Bireysel İşitme Cihazı Kullanım Durumu

Aile ortamında bireysel işitme cihazı kullanım durumu çizelge 11'de verilmiştir.

ÇİZELGE 11
AİLE ORTAMINDA BİREYSEL İŞİTME CİHAZI KULLANIM DURUMU

	N	%
Sürekli Kullanan	43	67.18
Kullanmayan	21	32.81
Toplam	64	100.00

Çizelge 11'de görüldüğü gibi, işitme cihazı olan öğrencilerin 43'ü (% 67.19'u) işitme cihazını yatma dışında sürekli kullanmaktadır. Ailelerin cihazı kullanım yeterlik düzeyi ortalaması % 49.14'tür (Şekil 3). Buna göre, ailelerin bu cihazları uygun şekilde kullanamadıkları, cihazların daha çok, takıldığı fakat yeterince faydalanılmadığı söylenilebilir.

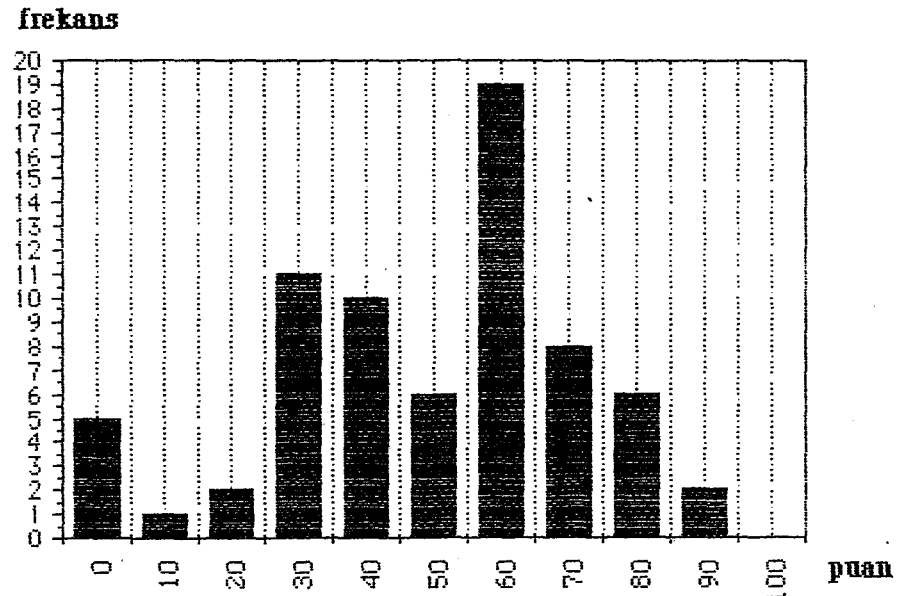
8. Ailelerin İşitme Cihazı Kullanım Becerisindeki Yeterlilik Durumu

Ailelerin yeterlik düzeyleri, "Aile Anket Formu"nda (Ek: 3) sorulan 10 soruya verdikleri yanıtlardan aldıkları puanlara göre belirlenmiştir.

Ailelerin işitme cihazı kullanımı yeterlilik puanları, Şekil 3'de verilmiştir.

ŞEKİL 3
AİLELERİN İŞİTME CİHAZI KULLANIMI YETERLİK
PUANLARI DAĞILIMI

X(Puanlar)	f	tf	\bar{X}
0	5	5	49.14
10	1	6	
20	2	8	
30	11	19	
40	10	29	
50	6	35	
60	19	54	
70	8	62	
80	6	68	
90	2	70	
100	0	70	

Ailelerin işitme cihazı kullanımını yeterlik puanları (Ek: 5) incelendiğinde aritmetik ortalaması (\bar{X}) 49.14, standart sapması 22.50'dir. en düşük yeterlik puanı 0, en yüksek yeterlik puanı 90'dır. Ailelerin yeterlik puanlarının grafiği Şekil 3'de verilmiştir.

Şekil 3'de görüldüğü gibi 56-65 puan aralığı, dağılımın en yüksek noktasıdır. Bu aralık, aynı zamanda modu da içine almaktadır. 46-55 puan aralığı ise, aritmetik ortalama ve ortancanın bulunduğu aralıktır. Ortanca puanı 46-55 puan aralığının sağ sınırına düşmektedir. Bu nedenle, çarpık bir dağılım söz konusudur. Bu nedenle ailelerin çoğunluğu, yetersiz ve orta yeterlik düzeyindedirler.

9. Eğiticilerin İşitme Cihazı Kullanım Becerisindeki Yeterlilik Durumu

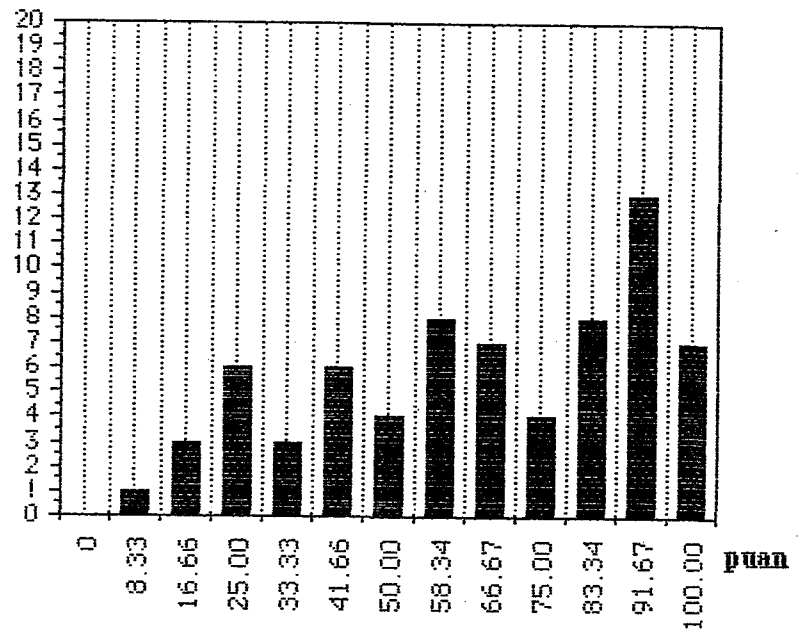
Eğiticilerin yeterlik düzeyleri, "Eğitici Anket Formu"nda (Ek: 2) sorulan 12 soruya verdikleri yanıtlardan aldıkları puanlara göre belirlenmiştir.

Eğiticilerin işitme cihazı kullanımını yeterlilik puanları Şekil 4'de verilmiştir.

ŞEKİL 4
EĞİTİCİLERİN İŞİTME CİHAZI KULLANIMI YETERLİK
PUANLARI DAĞILIMI

X(Puanlar)	f	tf	\bar{X}
0.	0	0	65.
8.33	1	1	
16.66	3	4	
25.00	6	10	
33.33	3	13	
41.66	6	19	
50.00	4	23	
58.34	9	4	
66.67	8	31	
75.00	4	42	
83.34	8	50	
91.67	13	63	
100.00	7	70	

frekans

N = 70

Eğiticilerin işitme cihazı kullanım yeterlik puanları (Ek: 7) incelendiğinde, aritmetik ortalaması 65, standart sapması 26.45'tir. En düşük yeterlik puanı 8.33, en yüksek yeterlik puanı 100'dür. Eğiticilerin yeterlik puanlarının grafiği Şekil 4'de verilmiştir.

Şekil 4'de görüldüğü gibi 87.56-95.89 puan aralığı, dağılımın en yüksek noktasıdır. Bu aralık, aynı zamanda modu içine almaktadır. 62.54-70.87 puan aralığı ise aritmetik ortalama ve ortancanın bulunduğu aralıktır. Ortanca puanı 62.54-70.87 puan aralığının sol sınırına düşmektedir. Bu nedenle eğiticilerin çoğunluğu orta ve yeterli yeterlik düzeyindedirler.

İşitme cihazlarından tam anlamı ile yararlanılabilmesi için aile ve eğiticilerimizin işitme cihazı kullanımı konusunda çok yeterli hale getirilme gereksinimleri vardır.

Aile ve Eğitici İşitme Cihazı Kullanım Yeterliliği Puanları Arasındaki İlişki

Eğitici ve ailelerin, işitme cihazı kullanımı yeterliliği puanların arasındaki farkın .05 düzeyinde anlamlı olup olmadığını anlamak için z testi uygulanmıştır. z testi sonuçları, Çizelge 12'de verilmiştir.

ÇİZELGE 12

EĞİTİCİ VE AİLE BEKLENTİ PUANLARI ARASINDAKİ FARK

	X	SS	sH	z
Eğitici	65.	26.45	3.18	
Aile	49.14	22.50	2.71	3.80

.05 düzeyinde anlamlı

Çizelge 12’de görüldüğü gibi eğitici ve ailelerin cihaz kullanım yeterliliği puanları arasında anlamlı bir farkı bulunmuştur. Bu fark eğitimcilerin lehinedir. Bunun nedeni okul ortamında kısmen de olsa eğitimcilerin değişik cihazlardan yararlanmaya çalışıyor olmaları olabilir.

10. Eğitimcilerin İşitme Cihazı Temini Konusundaki Bilgi ve Yaklaşımları

Eğitimcilerin işitme cihazı temini konusundaki bilgi düzeyleri “Eğitici Anket Formu”nda sorulan 4 soruya verdikleri yanıtlar dikkate alınarak Çizelge 13’de yüzdeleri verilmiş ve yorumlanmıştır.

ÇİZELGE 13

EĞİTİCİLERİN İŞİTME CİHAZINI TEMİN KONUSUNDAKİ BİLGİ VE YAKLAŞIMLARI

	Evet		Hayır		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
1. İşitme Cihazı almaları konusunda aileleri uyardığınız oldu mu?	59	84.29	11	15.71	70	100.00
2. İ. Cihazı temininde bazı kamu kuruluşlarının yardımından haberiniz var mı?	54	77.14	16	22.86	70	100.00
3. Alacakları işitme cihazının özellikleri konusunda ailelere rehberlik edebilir misiniz?	37	52.86	33	47.14	70	100.00
4. İşitme cihazına sahip olmak mutlaka maddiyat gerektirir mi?	44	62.86	26	37.14	70	100.00

Eğitıcilere konuyla ilgili amacı gerçekleştirmek için, 4 soru sorulmuştur. Çizelge 13 incelendiğinde “İşitme cihazı almaları konusunda aileleri uyardığınız oldu mu?” sorusuna (soru 1) eğitimcilerin % 84.28’inin olumlu yanıt verdiği, “İşitme cihazının temininde bazı kamu kurum ile kuruluşlarının yardımından haberiniz var mı?” sorusuna (soru 2) eğiticilerin % 77.14’ünün olumlu yanıt verdiği; “Alacakları işitme cihazının özellikleri konusunda ailelere rehberlik edebilir misiniz?” sorusuna % 52.86’sının olumlu yanıt verdiği, “İşitme cihazına sahip olmak mutlaka maddiyat gerektirir mi?” sorusuna (soru 4) eğiticilerin % 37.14’ünün olumlu yanıt verdiği grlmektedir.

Alacakları işitme cihazı ve özellikleri konusunda ailelere rehberlik edemeyeceğini ifade eden eğiticilerin % 47.14 gibi bir orana ulaştığı dikkati çekmektedir. Bunun nedeni eğiticilerin işitme cihazı seçimi ve teminindeki bilgilerinin yeterli olmaması, veya bu konuda hizmet içi eğitimden geçmemiş olmalarından kaynaklanıyor olabilir.

11. Ailelerin işitme cihazlarının nereden ve nasıl sağlanacağı hakkındaki görüşleri

Ailelerin işitme cihazlarının nasıl ve nereden sağlanılacağı konularındaki görüşleri, “Aile Anket Formu”nda (Ek: 3) sorulan 4 soruya verdikleri yanıtlar dikkate alınarak izelge 14’de verilmiş ve yorumlanmıştır.

ÇİZELGE 14

**AİLELERİN İŞİTME CİHAZLARININ NEREDEN VE NASIL
SAĞLANILACAĞI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ**

	Evet		Hayır		Toplam	
	n	%	n	%	n	%
1. İşitme cihazı alma girişiminiz oldu mu	54	77.14	16	22.86	70	100.00
2. İşitme cihazı alırken bazı kamu kurumlarının yardımcı olduğunu biliyor musunuz	43	61.43	27	38.57	70	100.00
3. İşitme cihazı almak tamamiyle maddi güç gerektirir mi	52	74.29	18	25.71	70	100.00
4. İşitme cihazı aldı iseniz					n	%
Emekli Sandığı aracılığı ile mi					5	7.14
S. Yardımlaşma ve D. Fonu aracılığı ile mi					11	15.71
Çalıştığınız kurum aracılığı ile mi					13	18.59
Kendi maddi gücünüz ile mi					30	42.85
Okul yardımı ile mi					5	7.14
Boş					6	8.57
	TOPLAM				70	100.00

Ailelere konu ile ilgili amacı gerçekleştirmek için 4 soru sorulmuştur. Çizelge 14 incelendiğinde, "Hiç işitme cihazı alma girişiminiz oldu

mu?" sorusuna (soru 1) ailelerin %77.14'ünün evet yanıtını verdiği; "İşitme cihazı alırken bazı kamu kuruluşlarının yardımcı olduğunu biliyor musunuz?" sorusuna (soru 2) ailelerin % 61.43'ünün evet yanıtını verdiği; "İşitme cihazı almak tamamıyla maddi güç gerektirir mi?" sorusuna (soru 3) ailelerin % 25.71'inin olumlu yanıtı verdiği; "İşitme cihazı aldı iseniz hangi yolla aldınız?" sorusuna (soru 4) ailelerin % 7.14'ünün emekli sandığı aracılığı ile, % 15.71'i sosyal yardımlaşma ve dayanışma fonu aracılığı ile, % 18.59'u çalıştığım kurum aracılığı ile, % 42.85'i kendi maddi gücüm ile, % 7.14'ü Sağırlar okulu sayesinde; yanıtını vermiştir. Araştırma örneklemine giren ailelerin % 8.57'si henüz işitme cihazı almadıklarını ifade etmişlerdir.

Ailelerin % 38.57'sinin bazı kamu kuruluşlarının, işitme cihazı temininde yardımcı olduklarını bilmediği, % 8.57'sinin ise cihaz temini için bir girişimde bulunmadıkları görülmektedir. Bunun nedeni bilgisizlik ve maddi imkansızlıklar olabilir.

Çizelge 12 incelendiğinde görüldüğü gibi, kendi maddi gücü ile işitme cihazı alan aileler % 42.85 ile çoğunluğu oluşturmaktadır. Bunun nedeni, ailelerin sigorta veya emekli sandığına üye olmaması ve çalıştığı kurum da yardım etmemiş olması, bu durumun aileyi maddi güce doğru yöneltmesi olabilir.

BÖLÜM IV

ÖZET, YARGI ve ÖNERİLER

Özet

İşitme özürlüler, işitme duyularındaki herhangi bir işleyiş, bir oluş, bozukluğu nedeniyle normal eğitim olanaklarından yararlanamazlar. İşitme özürü, işitme özürlüyü ve toplumu değişik açılardan etkilemektedir. Bu sorunları en aza indirmek için konuyla ilgilenenler 17. yy. dan bu yana işitme özürlüye iletişim becerilerini kazandırmanın en iyi yolunu araştırma çabası içindedir. İşitme özürünün eğitim çalışmalarında uygulanmak üzere işaret, karma ve işitsel/sözel yöntemler geliştirilmiştir.

İlk çalışmalarda işaret ve karma yöntemler ağırlık kazanmıştır. Teknolojik gelişmeler sonucu, işitsel/sözel yöntem uygulamaları ağırlık kazanmıştır. Bu yöntemlerin amaçlarından biri; işitme özürlülerin işitme kalıntılarından yararlanmaktır. İşitme kalıntısından yararlanmanın en bilinen yolu özürün derecesine uygun işitme cihazı kullanımudur. İşitme özürlülerin eğitiminde son derece önemli görülen işitme cihazının bilinçli ve sürekli kullanımı, ayrı bir önem taşımaktadır. Araştırmanın amacı; Türkiye sağırlar okulları ve bu okullara devam eden öğrencilerdeki işitme cihazı yaygınlığının; okul ve aile ortamlarında, işitme cihazı kullanım düzeyinin belirlenmesidir.

Araştırma durum saptama niteliğindedir. Araştırmada cihaz taraması için tüm evren ele alınmış, diğer amaç sorularını gerçekleştirmek için,

Ankara, Eskişehir, Kastamonu Sağırlar Okulları çalışma evreni olarak belirlenip bu okullardan örnekleme yoluna gidilmiştir. Örnekleme, Ankara, Eskişehir, Kastamonu Sağırlar Okulları'ndan yansızlık kuralına göre 70 eğitimci ve 70 aile seçilmiştir.

Verilerin toplanabilmesi için yönetici, eğitici ve ailelere yönelik test formları ve yönergeleri geliştirilmiştir. Anket formlarının doldurulması için yazışma ve görüşme tekniklerinden yararlanılmıştır. Toplanan veriler veri toplama formuna toplandıktan sonra araştırma amaçlarını yanıtlayacak şekilde tablolaştırılmış, sayı ve yüzdelerle ifade edilmiştir. Aile ve eğitimciler arasındaki farklılıkların belirlenmesinde z sinaması yapılmıştır.

Araştırma sonunda elde edilen bulgular şunlardır;

1. Türkiye sağırlar okullarının derslik, odiometre, grup işitme cihazı, durumlarına ilişkin bulgular.

Araştırma kapsamına giren sağırlar okullarının;

358 dersliği vardır. Bu dersliklerin sadece % 6.15'i 22'sinin yalıtılmış olduğu belirlenmiştir.

12'sinde % 45.45'inde odiometre vardır.

Grup işitme cihazı sayısı takım olarak 27'dir. 6'sında grup işitme cihazı yok iken 1'inde 4 takım, 5'inde 3 takım 8'inde iki takım, 7'sinde 1 takım grup işitme cihazı vardır.

2. Sağırlar okullarının; bireysel işitme cihazı olan öğrenci, bireysel işitme cihazını kullanan öğrenci durumuna ilişkin bulgular.

1989-1990 öğretim yılında sağırlar okullarında öğrenim gören öğrencilerin % 36.45'i, (1671) kız, % 63.55'i (2913) erkektir. Toplam öğrenci sayısı 4584'tür.

Bireysel işitme cihazı olan öğrenci sayısı (1217) (% 26.55) bireysel işitme cihazı olmayan öğrenci sayısı 3367 (% 73.45) dir.

Bireysel işitme cihazını kullanan öğrenci sayısı 938, (% 77.07) kullanmayan öğrenci sayısı 279 (% 22.93) dur.

3. Eğiticilerin işitme cihazından beklentilerine ilişkin bulgular.

Eğiticiler, işitme cihazına karşı iyi ve yüksek beklenti geliştirmişlerdir.

4. Ailelerin işitme cihazından beklentilerine ilişkin bulgular.

Aileler, işitme cihazına karşı orta ve iyi beklenti geliştirmişlerdir.

5. İşitme cihazlarının eğitimcilerce derslerde kullanım durumuna ilişkin bilgiler.

Eğitimciler işitme cihazlarını % 11.43'le sadece işitme eğitiminde, % 37.14'le işitme, ses, artikülasyon, dudaktan anlama derslerinde, % 34.29'la tüm derslerde kullanmaktadırlar, % 17.14 eğitici ise hiç bir derste işitme cihazı kullanmamaktadır.

6. Eğitimcilerin cihaz türlerini kullanım durumuna ilişkin bilgiler.

Sınıfların % 15.71'i sadece akustik derslikteki cihazlardan, % 4.29'u sınıflarındaki grup işitme cihazlarından, % 27.14'ü bireysel işitme cihazlarından, % 52.86'sı ise her türlü cihazdan faydalanmaktadır.

7. Aile ortamında bireysel işitme cihazı kullanım durumuna ilişkin bilgiler.

İşitme cihazı kullanan çocukların % 67.18'i aile ortamında cihazını sürekli takmaktadır. Geri kalan % 32.82'si ise cihazlarını ev ortamında kullanmamaktadır.

8. Ailelerin işitme cihazı kullanım becerisindeki yeterliliklerine ilişkin bulgular.

Aileler, işitme cihazı kullanımında yetersiz ve orta yeterliliğe sahiptir.

9. Eğiticilerin işitme cihazı kullanım becerisindeki yeterliliklerine ilişkin bulgular.

Eğiticiler işitme cihazı kullanımında orta ve yeterli yeterliliğe sahiptir.

İşitme cihazının işitme özürlüye yararı açısından eğitici ve aileler arasında beklenti farklılıklarına ilişkin bulgu

İşitme cihazının işitme özürlüye yararı konusundaki eğitici ve aile beklentileri anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Bu fark eğiticiler lehinedir.

Eğitici ve aile arasındaki işitme cihazı kullanım yeterliliği farkına ilişkin bulgu

İşitme cihazı kullanım yeterliliği konusunda eğitici ve aile arasında anlamlı derecede farklılık bulunmuştur. Bu fark eğiticiler lehinedir.

10. İşitme cihazlarının nasıl ve nereden sağlanacağı konusunda eğiticilerin bilgilerine ilişkin bulgular.

Eğiticilerin % 84'ü işitme cihazı almaları konusunda aileleri uyarılmaktadır.

Eğiticilerin % 52.85'i alacakları işitme cihazı ve özellikleri konusunda ailelere rehberlik edebilmektedir.

İşitme cihazına sahip olmanın tamamıyla maddiyat gerektirdiğine eğitimcilerin çoğu katılmaktadır. Değişik görüşte olan eğitimciler % 37.14'ü oluşturmaktadır.

Eğiticilerin % 75'inin bazı kamu kurumlarının cihaz terimininde yardımcı olduğu konusunda bilgisi vardır.

11. İşitme cihazının nasıl ve nereden sağlanacağı konusunda ailelerin bilgilerine ilişkin bulgular.

Ailelerin % 77.14'ünün işitme cihazı alma girişimi olmuştur.

İşitme cihazı alırken kamu kuruluşlarının yardımcı olduğunu ailelerin % 61.43'ü bilmektedir.

Ailelerin % 74.29'u işitme cihazı almanın tamamen maddiyata dayandığı görüşündedirler.

İşitme cihazı alan ailelerin % 42.85'i kendi maddi gücü ile cihazı almıştır.

Yargı

Türkiye sağır okulları ve bunlara bağlı özel sınıfların, yalıtılmış derslik, odimetri, grup işitme cihazı sayılarının yetersiz olduğu; öğrencilerde de bireysel işitme cihazı kullanımının yeterince yaygınlaşmamış olduğu görülmektedir.

Eğitim ortamlarında var olan cihazların kullanımının da yeterli orana ulaşmadığı dikkat çekmektedir. Aile ve eğitimcilerde, işitme cihazı kullanımının, işitme özürlüye yararlı olacağı beklentisinin geliştiği; eğitimcilerin lehine farklılık olsa da, cihaz kullanım yeterliliği ve cihaz temini konusunda, aile ve eğitimcilerin, bilgi eksikliklerinin olduğu görölmektedir.

Öneriler

Araştırma bulgularına göre öneriler iki alt başlık altında toplanabilir. İlki uygulamaya ilişkin, ikincisi ileriki araştırmalara yönelik önerilerdir.

A. Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. İşitme/sözel yöntem uygulamalarında işitme cihazı kullanımına daha çok önem verilmelidir. Bu önem hem öğrencinin cihazlandırılması hem okullarımızdaki cihaz sayısını artırmaya yönelik olmalıdır.

2. Öğrencilerin işitme derecelerinin kontrol altında tutulması için gerekli cihazların okullarımızda bulunması ve kullanılması işitme cihazının eğitimdeki etkililiğini artıracaktır.

3. Ailelere aile eğitim ile, işitme cihazının önemi temin yolları ve kullanım becerileri konusunda bilgi verilmelidir.

4. Eğitimcilere hizmet içi eğitim ile, işitme cihazının yaygınlığı, önemi, temin yolları, kullanım becerileri konusunda bilgi verilmelidir.

B. İleriki Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Aile eğitiminin işitme cihazı kullanımına etkisi konulu bir araştırma yapılabilir.
2. Hizmet içi eğitiminin işitme cihazı kullanımına etkisi konulu bir araştırma yapılabilir.
3. İşitme özürlülerin eğitiminde öğrencilerin cihaz kullanım yeterliklerine ilişkin bir araştırma yapılabilir.
4. İşitme cihazı kullanımının okul başarısına etkisi konulu ilişkisel türde bir araştırma yapılabilir.

EKLER LİSTESİ

1.	YÖNETİCİ ANKET FORMU.....	50
2.	EĞİTİMCİ ANKET FORMU.....	51
3.	AİLE ANKET FORMU.....	53
4.	YÖNETİCİ FORM, EĞİTİCİ FORM AÇIKMALA FOR MU.....	54
5.	AİLE FORM AÇIKLAMA FORMU.....	55
6.	VERİ KAYIT FORMU.....	56
7.	EĞİTİCİ VE AİLELERİN, CİHAZ KULLANIM YE- TERLİLİĞİ, CİHAZDAN BEKLENTİ DÜZEYİNE İLİŞ- KİN ALDIKLARI PUANLARIN DAĞILIMI.....	57
8.	ARAŞTIRMA İÇİN ANADOLU ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜNDEN ALINAN BELGE.....	59
9.	ANKARA VALİLİĞİ ve MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜ- ĞÜNDEN ALINAN İZİN BELGESİ.....	60

EK-I

YÖNETİCİ ANKET FORMU

Okulun Adı.....:

Öğretmen Sayısı.....:

Öğrenci Sayısı.....: K() E() T ()

Bireysel İşitme Cihazı

Olan Öğrenci Sayısı.....: K() E() T ()

Bireysel İşitme Cihazlarını

Kullanan Öğrenci Sayısı.....: K() E() T ()

Derslik Sayısı.....:

İşitme Laboratuvarı+Ses

Yalıtımı Yapılmış Derslik (oda) Sayısı.....:

Odiometre var mı? Varsa Sayısı.....:

Grup İşitme Cihazı Sayısı.....:

EK- II

EĞİTİMCİ ANKET FORMU

İşitme cihazları I. Özürlülerin eğitiminde mutlaka kullanılması gereken bir araçtır. E () H ()

1. Cihazımı sürekli takan kişinin sesi normal şiddette çıkar mı?..... E () H ()

1. Cihazımı sürekli takan kişinin sesi çok ince, çok kalın çıkar mı.....? E () H ()

1. Cihazı sayesinde çocuk ritm, melodi duygusu elde edebilir mi.....? E () H ()

1. Cihazı takan çocuk söylenenden anlam çıkarmaya çalışıp uygular mı.....? E () H ()

1. Cihazı takan çocuk aile ve eğiticinin yardımı ile zamanla konuşur.....? E () H ()

1. Özürlü çocuk iletişim sırasında dinlemiyorsa dil gelişimi ilerler.....? E () H ()

1. Cihazı ilk takıldığı an çocuk adıyla çağırırsa bakmıyabilir mi.....? E () H ()

İşaret dili I. özürlülerle iletişim kurmanın en birinci yoludur..... E () H ()

1. Cihazı takan çocuk konuşmaları ark ettikçe izler, dinler, katılır..... E () H ()

Konuşmayı öğrenmek için işitme cihazı takmak yeterlidir..... E () H ()

1. Cihazımı yeni takan çocuk düşüncelerini sözel olarak ifade eder..... E () H ()

1- a) Sınıfımız akustik odasından faydalanmakta..... ()

b) Sadece sınıfımızdaki grup işitme cihazından faydalanılmaktadır..... ()

c) Bireysel işitme cihazlarımız var ve faydalanılmaktadır..... ()

d) Bireysel işitme cihazı akustik oda ve grup işitme cihazından faydalanılmaktadır.... ()

2- a) İşitme cihazından tüm derslerde faydalanıyoruz..... ()

b) I. Cihazından "İşitme Eğitimi" derslerinde faydalanıyoruz..... ()

c) İşitme cihazından "İşitme eğitim, ses eğitimi, ritm eğitimi, artikülasyon derslerinden faydalanıyoruz..... ()

d) İşitme cihazından faydalanmıyoruz..... ()

EK II'NİN DEVAMI

1. Özürlülerin ailelerini 1. Cihazı almaları için uyardığımız oldu mu.....? E () H ()
1. Cihazına sahip olmak mutlaka maddiyat gerektirir mi.....? E () H ()
- 1.C. temiründe bazı kamu kurum yardımlarından haberiniz var mı.....? E () H ()
- Alacakları işitme cihazının özellikleri konusunda ailelere rehberlik edebilir misiniz.....? E () H ()
- 1.C. Kullanımına geçmeden çocuğun odioqramına dikkat eder misiniz?..... E () H ()
- Grup işitme cihazı kullanan çocukların işitme seviyesi, dB. ayarları, bir çizelge halinde cihazın önünde var mı?..... E () H ()
- Her gün işitme cihazı kullanmadan önce ayar ve anahtarlarını kontrol eder misiniz?..... E () H ()
- Cihazı kullanırken sizin veya çocuğun mikrofola ağız arasındaki mesafesinin 15 cm. olmasına dikkat eder misiniz?..... E () H ()
- Cihaz kullanırken mikrofona fazla yaklaşma ihtiyacı duyuyor musunuz?..... E () H ()
- Cihazı kullanırken fazla bağırma ihtiyacı duyuyor musunuz?..... E () H ()
- Bireysel işitme cihazının pillerini kaç günde bir değiştirirsiniz..... 1 () 2 ()
3 () 4 ()
- İşitme cihazının pilinin bittiğini voltmetre olmadan anlar mısınız?..... E () H ()
- Zaman zaman çocuğun ayar ve anahtarları değiştirip değiştirmediğini ona hissettirmeden kontrol eder misiniz?..... E () H ()
- Kordon kırıklığının olup olmadığını cihazın sesinden anlar mısınız?..... E () H ()
- Bireysel işitme cihazının kulak kalıplarını her akşam kontrol edip ılık suyla yıkar mısınız?..... E () H ()
- Ses kaçacağını ve nereden geldiğini anlayabilir misiniz?..... E () H ()
- Bireysel işitme cihazı iç ceplerde veya önlük altında durmalıdır..... E () H ()

EK-III

AİLE ANKET FORMU

- İşitme cihazı işitme özürülülerin eğitiminde mutlaka kullanılması gereken bir araçtır. E () H ()
1. Cihazını sürekli takan özürülünün sesi normal şiddette çıkar mı?..... E () H ()
1. C. sürekli takan çocuğun sesi çok kalın ya da çok ince çıkar mı?..... E () H ()
- Cihaz takan çocuk söylenenden anlam çıkarmaya çalışıp, uygular mı?..... E () H ()
1. cihazı takan çocuk aile ve eğiticinin yanını ile zamanla konuşur mu?..... E () H ()
1. C. ilk takıldığı an çocuk adıyla çağrılırsa anlıyarak dönüp bakar mı?..... E () H ()
- İşaret dili size göre i. özürülülerle iletişim kurmanın en iyi yolu mudur?..... E () H ()
- İşitme cihazı takan çocuk konuşmaları fark ettikçe dinler, katılır mı?..... E () H ()
- Konuşmayı öğrenmek için işitme cihazı takmak yeterli midir?..... E () H ()
1. C. yeni takan bir çocuk düşüncelerini sözel olarak ifade eder mi?..... E () H ()
- Çocuğunuz işitme cihazını yatma dışında her an kullanır mı?..... E () H ()
- Çocuğunuz işitme cihazını okula gittiği süre içinde kullanır mı?..... E () H ()
- İşitme cihazı alma girişiminiz oldu mu?..... E () H ()
1. C. alırken bazı kamu kuruluşlarının yardımcı olduğunu biliyor musunuz?..... E () H ()
- İşitme cihazına sahip olmak tamamı ile maddi güç gerektirir mi?..... E () H ()
- İşitme cihazı aldı iseniz:
- Emekli sandığı aracılığı ile mi?..... ()
- Sosyal dayanışma ve yardımlaşma fonu aracılığı ile mi?..... ()
- Çalıştığınız kurum aracılığı ile mi?..... ()
- Kendi maddi gücünüz ile mi?..... ()
- İşitme cihazının kırılmaması için kazak önlük altında tutar mısınız?..... E () H ()
1. cihazının kullanımını konusunda gerekli bilgileri edindiniz, yeterlimi?..... E () H ()
- İşitme cihazının ayarlarının oynanıp oynanmadığını çocuğa hissettirmeden zaman zaman kontrol eder misiniz?..... E () H ()
- Çocuğunuzun işitme cihazı ile ağız arasındaki mesafesinin 15 cm. olduğuna dikkat eder misiniz?..... E () H ()
- Cihazın pillerini kaç günde bir değiştiriyorsunuz?..... 1 () 2 () 3 () 4 () 5 ()
- İşitme cihazının kulak kalıplarını her akşam kontrol edip ılık su ile yıkıyor musunuz?..... E () H ()
- Kordonun içten kopuk olduğunu cihazın sesinden anlar mısınız?..... E () H ()
- Ses kaçağının nereden kaynaklandığını, ses kaçağını anlar mısınız?..... E () H ()
- Haftada bir veya kısa aralıklarla cihazı kontrol ettirir misiniz?..... E () H ()
- Kulak kalıbı çocuğun cihazı kabullenmesinde etkili olur mu?..... E () H ()
- Cihazın özellikleri ile kulak kalıbının uygunluğu arasında bir ilişki var mı?..... E () H ()

NOT: Uygun olan "()" içine "X" işareti koyunuz.

EK-IV

Sayın Yönetici, Sayın Eğitimci,

Bu anket; Anadolu Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Programında gerçekleştirilecek olan "İşitme cihazının önemi, Aile, Okul ve Sınıf ortamında Kullanım Sorunu" adlı araştırmaya temel oluşturmak amacı ile size verilmektedir.

Soruları yanıtlarken olabildiğince içten ve açık olmanız araştırmamı daha istendik düzeye çıkarabilmem açısından faydalı olacaktır.

Verdiğiniz bilgiler tüm okul ve eğitimcilerin ortak düşüncesi olarak değerlendirileceğinden, var olan durumu ve düşüncenizi açık olarak belirtmenizde hiçbir sakınca yoktur.

Anket soruları 5 bölümden oluşmaktadır. "1. Bölüm" soruları var olan sağır okullarının cihaz durumunu, okula devam eden öğrencilerin bireysel cihaz durumunu ortaya çıkaracak ve sadece konuyla ilgilenen yönetici tarafından doldurulacaktır. "2.,3.,4.,5., Bölümler" eğitimciler tarafından doldurulacaktır. 2. Bölüm eğitimcilerin işitme cihazından beklentilerini, 3. Bölüm, eğitimcilerin cihaz temin konusuna yaklaşımlarını, 4. Bölüm, var olan cihazların kullanım durumunu, 5. Bölüm ise eğitimcilerin işitme cihazını kullanım yeterliliklerini betimler niteliktedir.

İçten cevaplarınız için teşekkürler.

Mehmet Günay Kaçargil

Ana. Ün. Sos. Bil. Enstitüsü Yük. Lis.

Öğrencisi

Kastamonu Sağır Okulu Öğretmeni

NOT: Yanıtlarınız için uygun "()" içine "X" işareti koyunuz.

EK-V

Değerli Anne Baba,

Bu anket; Anadolu Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Programında gerçekleştirilecek olan "İşitme cihazının önemi, Aile, Okul ve Sınıf ortamında Kullanım Sorumu" adlı araştırmaya temel oluşturmak amacı ile size verilmektedir.

Soruları yanıtlarken olabildiğince içten ve açık olmanız araştırmamı daha istendik düzeye çıkarabilmem açısından faydalı olacaktır.

Verdiğiniz bilgiler tüm ankete katılan İşitme özürlü çocukların anne veya babalarının ortak düşüncesi, yaklaşımı olarak değerlendirileceğinden açıkça belirtmenizde hiçbir sakınca yoktur. Ayrıca kimliğinizi yazmanıza da gerek yoktur.

Anket soruları "4 bölümden" oluşmaktadır. Birinci Küme sorular sizlerin işitme cihazına yaklaşımlarınızı, 2. küme aile ortamında işitme özürlü çocukların cihaz kullanım durumunu, 3. küme, ailelerin işitme cihazı temini konusundaki bilgi ve yaklaşımlarını, 4. küme, ailelerin cihaz kullanım yeterliliğini ortaya çıkaracak niteliktedir.

İçten cevaplarınız için teşekkürler.

Mehmet Günay Kaçargil

Ana. Ün. Sos. Bil. Enstitüsü Yük. Lis.

Öğrencisi

Kastamonu Sağırlar Okulu Öğretmeni

NOT: Yanıtlarınız için uygun "()" içine "X" işareti koyunuz.

EK-VI

VERİ KAYIT FORMU

- A. Derslik Sayısı
 B. Öğretmen Sayısı
 C. Akustik Derslik Sayısı
 D. Akustik Yapılan Derslik Sayısı
 E. Odiometre Var mı?
 F. Öğrenci Sayısı
 G. Bireysel İşitme Cihazı Olan Öğrenci Sayısı
 H. Araştırma Anında Bireysel İşitme Cihazı Kullanan Öğrenci Sayısı
 I. Okuldaki Grup İşitme Cihazı Sayısı

Sağır-lar Okulu	A	B	C	D	E	F			G			H			I
						K	E	T	K	E	T	K	E	T	Tk: 12 Adet
Adana	21	28	-	-	-	127	204	331	20	28	48	20	28	48	2 Tk.
Bolvadin Afyon	4	7	-	2	-	1	40	41	1	35	36	1	35	36	-
Altındağ ANK.	21	58	-	2	-	187	311	498	67	129	196	27	39	66	4 Tk.
K. Yurtbilir ANK.	Öğrenci almına başlamadığı için değerlendirilmeye alınmadı														
Bursa	13	25	-	-	-	51	101	152	14	31	45	14	31	45	1 Tk.
Gelibolu Ç.KALE	9	15	-	1	-	44	88	132	20	18	38	20	18	38	1 Tk.
Denizli	11	36	-	-	-	63	88	151	30	32	62	30	32	62	1 Tk.
Diğarbakır	12	17	-	-	-	37	129	166	6	16	22	6	16	22	2 Tk.
Erzurum	10		-	-	-	41	104	145	14	28	42	14	28	42	2 Tk.
Eskişehir	13	27	-	7	-	67	109	176	47	71	118	41	66	107	3 Tk.
Gaziantep	7	7	-	-	-	21	57	78	4	11	15	3	9	12	-
Şiran G.HANE	13	21	-	-	-	28	99	127	2	10	12	2	2	4	2 Tk.
İçel	12	18	-	-	-	60	98	158	7	10	17	7	10	17	-
B.Bozhane İST.	5	4	-	-	-	68	-	68	1	-	1	1	-	1	-
Göztepe İST.	12	21	-	3	-	58	115	173	15	25	40	15	25	40	3 Tk.
Fatih İST.	Yanıt vermediğinden değerlendirilmeye alınmadı														
Eminönü İST.	Yanıt vermediğinden değerlendirilmeye alınmadı														
Hacıoğlu İST.	13	13	-	-	-	60	77	137	60	77	137	60	77	137	3 Tk.
İzmir	22	43	-	3	-	148	256	404	50	40	90	50	40	90	3 Tk.
Develi Kayseri	9	15	-	-	-	41	89	130	3	5	8	3	5	8	1 Tk.
Kastamonu	17	35	-	-	-	68	128	196	17	15	32	4	2	6	2 Tk.
Karamürsel Koca.	5	13	-	-	-	18	37	55	9	11	20	8	10	18	-
Konya	20	37	-	-	-	110	182	292	21	27	48	17	23	40	1 Tk.
Malatya	7	12	-	-	-	40	67	107	4	6	10	4	6	10	2 Tk.
Niğde	14	32	-	1	-	76	103	179	3	4	7	3	4	7	2 Tk.
Çamardı Niğde	3	6	-	-	-	19	25	44	2	5	7	2	-	2	-
Rize	17	20	-	2	-	71	139	210	26	46	72	10	13	23	3 Tk.
Samsun	18	30	-	1	-	88	158	246	16	38	54	13	26	39	1 Tk.
Sivas	11	15	-	-	-	56	120	176	19	10	29	15	6	21	2 Tk.
Van	9	125	-	-	-	26	86	112	4	7	13	-	2	2	1 Tk.
TOPLAM	328	570		22	12	1671	2913	4584	482	735	1217	389	549	938	42 Tk.

EK-VII

**EĞİTİCİ VE AİLELERİN CİHAZ KULLANIM YETERLİLİĞİ,
CİHAZDAN BEKLENTİ DÜZEYİNE İLİŞKİN ALDIKLARI
PUANLARIN DAĞILIMI**

Denek No	Eğitici		Aile		Eğitici		Aile		Puanı
	Yeterlik	Puanları	Yeterlik	Puanları	Beklenti	Puanları	Beklenti	Puanları	
	Doğru Yanıt S.	Puanı	Doğru Yanıt S.	Puanı	Doğru Yanıt S.	Puanı	Doğru Yanıt S.	Puanı	
1	10	83.34	6	60	12	100.00	8	80	
2	6	50.00	6	60	11	91.67	8	80	
3	3	25.00	7	70	11	91.67	7	70	
4	8	66.67	4	40	9	75.00	8	80	
5	7	58.34	5	50	11	91.67	5	50	
6	7	58.34	3	30	7	58.34	5	50	
7	10	83.34	4	40	8	66.67	5	50	
8	7	58.34	3	30	9	75.00	4	40	
9	5	41.66	5	50	11	91.67	4	40	
10	8	66.67	6	60	10	83.34	7	70	
11	10	83.34	9	90	9	75.00	9	90	
12	11	91.67	9	90	11	91.67	6	60	
13	11	91.67	4	40	10	83.34	8	80	
14	11	91.67	3	30	10	83.34	5	50	
15	1	8.33	6	60	11	91.67	8	80	
16	8	66.67	6	60	5	51.66	8	80	
17	11	91.67	8	80	10	83.34	4	40	
18	5	41.66	2	20	10	83.34	6	60	
19	10	83.34	8	80	11	91.67	5	50	
20	8	66.67	8	80	11	91.67	6	60	
21	11	91.67	8	80	8	66.67	8	80	
22	11	91.67	6	60	11	91.67	6	60	
23	5	41.66	3	30	9	75.00	8	80	
24	6	50.00	7	70	9	75.00	7	70	
25	12	100.00	7	70	10	83.34	7	70	
26	12	100.00	7	70	7	58.34	9	90	
27	12	100.00	3	30	8	66.67	7	70	
28	10	83.34	4	40	9	75.00	8	80	
29	4	33.33	5	50	11	91.67	8	80	
30	11	91.67	8	80	11	91.67	6	60	
31	3	25.00	0	0	8	66.67	7	70	
32	9	75.00	6	60	7	58.34	7	70	
33	9	75.00	3	30	12	100.00	7	70	
34	12	100.00	7	70	11	91.67	7	70	
35	12	100.00	4	40	10	83.34	7	70	
36	7	58.34	6	60	9	75.00	5	50	

EK VII'nin DEVAMI

37	11	91.67	4	40	9	75.00	5	50
38	11	91.67	3	30	11	91.67	7	70
39	8	66.67	6	60	11	91.67	7	70
40	10	83.34	7	70	6	50.00	10	100
41	6	50.00	6	60	9	75.00	10	100
42	8	66.67	0	0	10	83.34	8	80
43	10	83.34	8	80	11	91.67	5	50
44	12	100.00	3	30	9	75.00	6	60
45	7	58.34	6	60	11	91.67	9	90
46	3	25.00	0	0	10	83.34	7	70
47	11	91.67	0	0	9	75.00	9	90
48	4	33.33	6	60	9	75.00	8	80
49	7	58.34	6	60	12	100.00	5	50
50	10	83.34	7	70	9	75.00	8	80
51	3	25.00	5	50	10	83.35	6	60
52	11	91.67	6	60	9	75.00	7	70
53	2	16.66	0	0	6	50.00	9	90
54	11	91.67	3	30	11	91.67	6	60
55	11	91.67	4	40	10	83.34	8	80
56	5	41.66	6	60	10	83.34	9	90
57	6	50.00	4	40	10	83.34	9	90
58	12	100.00	6	60	9	75.00	5	50
59	4	33.33	1	10	9	75.00	8	80
60	3	25.00	4	40	8	66.67	6	60
61	9	75.00	6	60	10	83.34	6	60
62	9	75.00	6	60	10	83.34	8	80
63	2	16.66	2	20	11	91.67	8	80
64	8	66.67	7	70	10	83.34	5	50
65	5	41.66	3	30	9	75.00	8	80
66	7	58.34	5	50	9	75.00	7	70
67	7	58.34	5	50	7	58.34	5	50
68	2	16.66	4	40	5	41.66	4	40
69	3	25.00	6	60	6	50.00	7	70
70	5	41.66	3	30	8	66.67	5	50
		$\bar{X} : 65$	$\bar{X} : 49.14$	$\bar{X} : 78.57$	$\bar{X} : 68.57$			
		SS: 26.45	SS: 22.50	SS: 13.65	SS: 15.25			

Sayı : 412/172

Tarih : 2.6.1989

İlgili Makama,

Enstitümüz Özel Eğitimi Yüksek Lisans öğrencisi Mehmet Günay KAÇARGİL, "İşitme Cihazının Önemi, Okul, Sınıf, Aile Ortamında kullanım Sorunu" adlı yüksek lisans tezini Ankara, Eskişehir, Kastamonu Sağırlar okulları ve bu illerdeki sağırlar özel sınıflarında uygulama yapmak istemektedir.

Bu uygulama yapılabilmesi için gerekli iznin verilmesini ve yardımcı olunmasını arz ve rica ederim.

Prof.Dr.Fazıl TEKİN
Enstitü Müdürü

EK-9

T. C.

ANKARA VALİLİĞİ

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Müdürlüğü

60

BÖLÜM : Özel Eğitim

SAYI : 510/535

KONU : Uygulama

Ankara

8.../...6./1989

VALİLİK MAKAMINA

ANKARA

İLGİ : Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 2.6.1989 gün ve 412/172 sayılı yazısı.

Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Eğitim Yüksek lisans öğrencilerinden Günay KAÇARGİL'in " İşitme Cihazının Önemi, Okul, Sınıf, Aile Ortamında Kullanım Sorunu" adlı tezini Ankara Sağırlar Okulu ve Sağırlar Özel sınıflarında yapabilmesi hususunda ilgi yazı ekte sunulmuştur.

Emniyete bilgi vermek ve tüm sorumlulukları ilgili Okul Müdürüne ait olması kaydıyla, Okul Müdürünün göstereceği program dahilinde, Ankara Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Eğitim Yüksek Lisans öğrencisi Günay KAÇARGİL'in "İşitme Cihazının Önemi" ile ilgili uygulama yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, söz konusu uygulama teklifine olurlarınızı arz ederim.

Yıldız AYTEKİN

Milli Eğitim Müdürlüğü

Şube Müdürü

O L U R

8.../...6./1989

Turgut AKAN

Milli Eğitim Müdürü

Vali Adına

KAYNAKÇA

- Belgin, Erol. "İşitme Cihazı Endikasyonları" (Yayınlanmamış Seminer Notları). H.U. Ankara: 1989.
- Bilir, Şule. Ozurlü Çocuklar ve Eğitimleri. H.U. Yayınları Ankara: 1986.
- Çağlar, Doğan. İşitme Özurlülere Konuşma Eğitimi. A.U. Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara: 1985.
- Davis, H. Silverman, S. K. (Eds) Hearing and Deafness. Halt-Rinehart and winston 1978.
- Denes, Peter B. Pinsan, Elliot N. Konuşma Zinciri, Çev. Neşe Cömertoğlu. A.Ü. Yayınları, Eskişehir.
- Enç, Mithat. Yahya Özsoy. Doğan Çağlar. Özel Eğitime Giriş. A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları, Sevinç Matbaası, Ankara: 1981.
- ESRAM. Engelli Çocuklar. Öğretmen El Kitabı. Eskişehir: Rehberlik Araştırma Merkezi Yanıları No: 1.
- Freunthaller, Adolf. Sağırlar Okulunda Anadili Öğretimi. Çeviren: Muvaffak Uyanık, Maarif Basımevi, İstanbul: 1956.
- Gökcan, Melek. "Aile Eğitiminin İşitme Özurlü Çocukların Ailelerinin Beklentileri Üzerine Etkisi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: 1987.

- Güneri, Mehmet. İlkokul Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Geliştirilen Bir Okuma Metrine Göre Okuma Düzeylerinin Saptanması".
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: 1987.
- Günhan, Övünç. O. Cura. F. Kardelen. Uluslar Arası Sakatlar Yılında Özel Eğitim Araştırmaları. "Sağır-Dilsizlik Eğitimi". Ankara: 1981.
- Karasar, Niyazi. Bilimsel Araştırma Yöntemi. Taş Kitapçılık. Ankara: 1986.
- Araştırmalarda Rapor Hazırlama. 4. Bası, Taş Kitapçılık. Ankara: 1984.
- Karatepe, Hasan. Özürlü Çocuklar Karatepe Yayınları. Ankara: 1985.
- Keser, R.; Esen Beder. Uluslararası Sakatlar Yılında Özel Eğitim Araştırmaları. "İşitme Özürü Nedenleri ve İşitme Özürü Çocuklarda Eğitim Sorunları". Ankara: 1981.
- MEB. Özel Eğitimle İlgili Kanun ve Yönetmelikler. Milli Eğitim Basımevi. Ankara: 1986.
- MEB. Sağırlar Okulu Müfredat Programı. Ankara: 1968.
- Mclaughin, H. "Sağırlar Okulları Öğretmenlerine Mahsus El Kitabı". Maarif Basımevi, İstanbul: 1955. (Çeviren: Necmi Sarı, Öğretmen Kitapları: 43)
- Okuturlar, M.H. "Özel Eğitim". İstanbul As Matbaası: 1968.

- Özsoy, Yahya. S. Eripek. M. Özyürek. Özel Eğitime Giriş. Karatepe Yayınları. Eskişehir: 1985.
- Özsoy, Yahya. Eğitimde Öğrencileri Tanıma Teknikleri. Ulucanlar Matbaası. Ankara: 1976.
- İşitme Engellilerin Eğitimi. Milli Eğitim Basımevi. Ankara: 1985.
- Konuşma Özürlü Çocuklar ve Eğitimleri Eskişehir İ. T. İ. A. İletişim Bilimleri Fak. Yayınları. Ankara: 1982.
- Satolof, J. "Hearing Loss", Philadelphia, J. B. Lippincott. Comp.: 1966.
- Sayın, Zülfikar. "İşitme Özürlü Çocukların Eğitimine Yönelik Görsel İletişim Araçları Üzerine Bir Deneme". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. H. Üniversitesi. Ankara: 1989.
- Ses ve Konuşma Bozuklukları Sempozyumu. Ege Üniversitesi Tıp Fak. KBB. Hastalıkları Kürsüsü. Ege Üniversitesi Matbaası. İzmir: 1978.
- Streng, A. ve Diğerleri. "Hearing Therapy for Children". New York, Grune and stratton: 1964.
- Tüzün, Müfide. H. Erdoğan. M. Ural. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. (İstatistik Uygulamalı). Ankara: 1984.
- Wooden, H.Z. "Deaf and hard of hearing children" in Dunn (ed) Exeptional Children in the schools, New York, Holt Rinehart and winston: 1963.